

Skillnaden mellan ortodoxa och heterodoxa kyrkor

Uppsats av dr Franz Pieper, framlagd 1889 på ett distriktskonvent inom Missourisyoden. Översatt från engelska av Staffan Bergman.

Inledning

I enlighet med Guds Ord upprätthåller vi bestämt en tvåfaldig lära. Först att Gud inte bara har sina barn i ortodoxa (renläriga) kyrkor, dvs. i den synliga gemenskapen där Guds Ord predikas i all sin sanning och renhet. Guds barn återfinns också i gemenskaper där Guds Ord inte predikas i all sin renhet, utan sanning blandas med lögn (heterodoxa kyrkor). Ändå upprätthåller vi, för det andra, den stora *skillnaden* mellan ortodoxa och heterodoxa kyrkor. Vilken den stora skillnaden är som enligt Guds Ord råder mellan ortodoxa och heterodoxa kyrkor kommer tydligt att framgå av nedanstående teser. Även vi glömmar alltför lätt bort denna skillnad. Det händer också mitt ibland oss, att folk som flyttar till andra ställen och inte finner någon ortodox kyrka ansluter sig till heterodoxa kyrkor. Hur kan det komma sig? Man kan inte alltid påstå att dessa redan har avfallit i sina hjärtan från den sanna läran. Men de har glömt skillnaden mellan ortodoxa och heterodoxa kyrkor. Genom att bli medlemmar i heterodoxa kyrkor begår de en synd och utsätter sig för själafara. Även lutheraner går med i sekteriska kyrkor, eller skulle vilja göra det, för att de t.ex. har vackrare kyrkor, är mer folkliga osv. Varför gör de det? Dessa lutheraner har inte riktigt och troget lagt märke till den rådande skillnaden mellan ortodoxa och heterodoxa kyrkor, de ser inte den ortodoxa kyrkans underbara härlighet. Även vi präster och lärare i kyrkan blir ibland modfällda i arbetet inom den lutherska kyrkan, när vi ser det stora antalet och de till det yttre mer attraktiva villkoren inom de heterodoxa kyrkorna. Sådant händer också för att vi ser dessa ting utifrån förnuftet, i stället för att döma om ortodoxa och heterodoxa gemenskapen i enlighet med Guds Ord. Det är därför i hög grad rätt tid att vi under dessa sammankomster begrundar ämnet:

SKILLNADEN MELLAN ORTODOXA OCH HETERODOXA KYRKOR

Tes I

Varje människas första och främsta önskan borde vara att tillhöra de heligas samfund, dvs. den osynliga kyrkan.

Alla människor står under Guds vrede för sina synders skull och är därför den eviga fördörelsens barn. Ett förfärligt tillstånd! Men en del människor har befriats från detta tillstånd. Fast även de är syndare, står de likväl inte längre under Guds vrede, utan äger Guds nåd. Och de är, för att de har Guds nåd, inte längre fördörelsens barn utan arvingar till det eviga livet. Vilka är dessa lyckligt lottade människor? De är de som tror på Kristus, kort sagt de troende, medlemmarna i den kristna kyrkan.

Detta är den gemenskap, kyrkan, utanför vilken det inte finns någon frälsning. Varför? Därför att utan tro på Kristus kan ingen bli frälst, såsom det står skrivet: ”Den som tror på Sonen har evigt liv. Den som inte lyder Sonen skall inte se livet, utan Guds vrede blir kvar över honom”, Joh. 3:36. Likaså: ”Den som tror på honom (Guds Son) blir inte dömd, men den som inte tror är redan dömd”, Joh. 3:18.

Den som därför vill undgå Guds vrede och evig död, som han ådragit sig genom sin synd, och få del av Guds nåd och evig frälsning, som vunnits åt honom av Guds inkarnerade Son, måste låta det bli sin första och främsta önskan att tillhöra de heligas samfund, den välsignade skara av människor som av hjärtat tror på Kristus som sin Frälsare. Denna tro tänds och uppehålls genom evangelium av den Helige Ande i deras hjärtan som inför Gud erkänner sig vara syndare.

Dessa troende är spridda över hela världen. De finns överallt där evangeliets säd är utsått. De är mycket olika ifråga om utbildning, kultur, språk och sedvänjor. De känner inte varandra personligen. Och ändå är de mycket intimt förenade med varandra. De står varandra närmare än sina närmaste släktingar, ty den en och samme Helige Ande bor i dem. Alla har *samma tro*, nämligen att de är frälsta av Guds nåd i Kristus, alla har *samma sinne*, alla och envar är underordnade Kristus. Varje dag gör de *samma upptäckt*, nämligen att de är förlorade syndare, och att Gud dagligen och rikligen förlåter dem alla synder. De kommer också senare i evigheten ha samma erfarenhet, ty deras lott blir den fulla och eviga glädjen och fröjden på Guds högra sida. *Detta är den kristna kyrkans underbara gemenskap*. Denna kyrka är *osynlig* i detta livet. Varför? Därför att vi inte kan se det som gör en person till medlem i kyrkan, nämligen tron. Bara Gud som känner hjärtat kan se det. *Synlig* kommer denna kyrka bli en dag på andra sidan, där hennes medlemmar inte längre vandrar i tro utan i seende, där de blir förhärligade i skådandet av Gud och där de kommer att stråla som himlaljus.

Detta är den kristna kyrka som det talas om i Matt. 16:18, där vi läser: ”På denna klippa (nämligen bekännelsen om Kristus) skall jag bygga min församling, och helvetets portar skall inte få makt över den.” Likaså i Ef. 1:22-23: ”Honom (Kristus) som är huvud över allting gav han åt församlingen, som är hans kropp, fullheten av honom som uppfyller allt i alla.” Så även i Ef. 2:19-22, där kyrkans medlemmar beskrivs som ”medborgare tillsammans med de heliga och tillhör Guds familj... uppbyggda på apostlarnas och profeternas grund, där hörnstenen är Kristus Jesus själv. Genom honom fogas hela byggnaden samman och växer upp till ett heligt tempel i Herren.”

Den enda *absoluta förutsättningen* för frälsning är medlemskap i den osynliga kyrkan. I denna uppsats kommer vi behandla skillnaden mellan ortodoxa och heterodoxa kyrkor och i det sammanhanget nödvändigheten av yttre anslutning till den ortodoxa kyrkan. Men denna anslutning är inte absolut nödvändig, ja, under vissa omständigheter inte alls möjlig. Ta fallet med en som strax före sin död kommer till tro utan att ha hunnit bli medlem i en synlig kyrka. Förhållandet att han inte tillhörde en kristen församling berövar honom inte alls frälsningen. Vidare kan det hända att en kristen lever på en plats där ingen ortodox kyrka finns. Att ansluta sig till en heterodox kyrka är honom förbjudet av Guds Ord, men kärlek hindrar honom från att lämna orten. En fånge kan också vara i den situationen att han får finna sig i att vara utan gemenskap med ett ortodoxt samfund, och ändå äger han, om han är i tron, Guds nåd och frälsning. Yttre medlemskap i en församling är således inte absolut nödvändigt, som om tron först genom det blir en frälsande tro. Men under vissa omständigheter kan ett yttre medlemskap vara nödvändigt som en *trobekännelse*.

Johann Gerhard (1582-1637, tysk luthersk teolog under ortodoxin, ö.a.) ser en dubbel ingång i kyrkan. Den ena är att man ansluter sig till en kristen gemenskap genom en yttre bekännelse till kyrkans tro, den andra är att man kommer med i den osynliga kyrkan. Det senare sker genom tron på Kristus och förverkligas i det ögonblick tron uppväcks i hjärtat av den Helige Ande. Detta senare måste ske i varje människa som vill bli frälst, men inte det förra.

Ja, utan frälsande tro på Kristus nyttar all yttre gemenskap med kyrkan, t.o.m. med den ortodoxa kyrkan, till ingenting. Vidare gör all yttre gemenskap utan tro oss till hycklare. Även de som till det yttre tillhör den ortodoxa kyrkan, nitälskar för den och med sitt förnuft strängt skiljer mellan ortodox och heterodox gemenskap, är – om de inte äger en sann tro – en styggelse för Gud; de är utanför Kristi kyrka och i djävulens våld. Detta måste vi också ständigt predika, ständigt påminna varandra om. Så gör även aposteln Paulus, när han uppmanar medlemmarna i församlingen i Korint: ”Pröva er själva om ni lever i tron, pröva er själva!” (2 Kor. 13:5). Och när vi i detta dokument insisterar på att kristna skall hålla sig borta från alla falska kyrkor och tillhöra endast den ortodoxa kyrkan, så tjänar det också syftet att vi på intet sätt lider skeppsbrott i tron och så avfaller från den kyrka utanför vilken ingen frälsning finns.

Om den osynliga kristna kyrkan som är *en* säger den sjunde artikeln i den Augsburgska bekännelsen: ”Vidare lär de, att en helig kyrka skall äga bestånd till evärdelig tid. Men kyrkan är de heligas samfund.” (Trigl. s. 47, SKB s. 59)

Luther skriver i sin utläggning över Ps. 118: ”Den som inte har den sanna tron och inte är helig och rättfärdig tillhör inte den enda heliga kyrkan.” Den som har en levande tro tillhör kyrkan, den som inte gör det, vem helst och var helst han må vara, tillhör inte kyrkan.

Våra bekännelseskrifter varnar oss för att se kyrkan som en jordisk sammanslutning med religiösa riter, så att alla, även de gudlösa som deltar i dessa riter, skulle vara medlemmar i kyrkan.

Apologin säger: ”Det är nämligen nödvändigt att förstå vad det är, som i grunden gör oss till medlemmar av kyrkan. Om vi bestämmer kyrkan endast såsom ett yttre rike av gudfruktiga och ogudaktiga, så skulle man icke förstå, att Kristi rike består i hjärtats rättfärdighet och förlänandet av den helige Ande.” (Trigl. s. 231, SKB s. 176)

Stora katekesen säger i förklaringen till den tredje artikeln, särskilt orden ”Jag tror på en helig kristlig kyrka, de heligas samfund”, följande: ”Meningen och huvudsumman av detta tillägg är emellertid: Jag tror, att det på jorden finns en liten hop eller församling av idel heliga under ett huvud, Kristus, kallad tillsammans genom den Helige Ande, i en tro, ett sinne och en kunskap, utrustad med mångahanda gåvor, dock endräktig i kärleken, utan partier och splittring.” (Trigl. s. 691, SKB s. 449)

I detta samfund av heliga finns det bara *en* tro utan splittring. Alla kristna är förenade till ett i en tro och i en kärlek. Vi inte bara medger att det finns Guds barn i heterodoxa kyrkosamfund, utan vi hävdar också att dessa Guds barn är ett med oss i tron. De är eniga med oss i den kristna trons huvudpunkt. De tror nämligen att de i sig själva är förlorade, men att de är Guds barn genom tron på Kristus Jesus. Därför står det här: ”i en tro, ett sinne och en kunskap.” Om du undrar hur t.ex. detta kunde vara möjligt under påvedömet, så svarar *Luther* att i påvens kyrka fanns vid sidan av dopet också evangeliernas texter. Vem som än, som med tron griper tag i och håller fast vid ordet om syndernas förlåtelse för Kristi skull, hör till Guds barn. Om prästen efteråt kommer och predikar papistisk villfarelse, så godtar den troende inte dem.

I sin kommentar till Galaterbrevet säger *Luther*: ”Kyrkan finns överallt i världen, varhelst evangeliet och sakramenten finns.” Och strax före säger han: ”Därför är kyrkan helig även där entusiaster (svärmare) härskar, såvida de inte uttryckligen förnekar Ordet och sakramenten. Ty de som förnekar dem är inte längre någon kyrka. Men varhelst Ordet och sakramenten i huvudsak finns kvar, där finns den heliga kyrkan.” (komm. till Gal. 1:2)

Johann Gerhard säger om nödvändigheten att tillhöra en synlig gemenskap: ”Om sådana tider kommer, när kyrkans synliga härlighet är borta, då är det inte absolut nödvändigt att för sin salighets skull tillhöra en synlig lokalförsamling, utan det räcker med att man genom en sann tro är medlem i den universella kyrkan, ty det är bara om den kyrkan som det med rätta sägs att utanför den finns ingen frälsning.” (L. de ecclesia, § 101)

Om man hävdar att något mer är nödvändigt för frälsning än tro på Kristus, så förnekar man Skriftens centrala lära: läran om rättfärdiggörelsen av nåd. Ty vad betyder det att bli rättfärdig och vinna frälsning av nåd? Det betyder att bli förklarad rättfärdig och vinna frälsning utan någon gärning gjord av en människa, vad namn den än må ha. Därför, vem än som säger att den yttre anslutningen till ett synligt kyrkosamfund är ovillkorligt nödvändigt för frälsning säger därmed att människan blir rättfärdig och vinner frälsning inte bara av nåd genom tro, utan också genom denna gärning (att ansluta sig till en kyrka). Så knyter påven frälsningen till

att tillhöra hans domän. På liknande sätt far alla de vilse som tror att för frälsningen något mer är nödvändigt än att man genom tron tillhör de heligas samfund.

Denna första tes är som tidigare sagts av yttersta vikt. Om den inte rätt tas till hjärtat, så kommer allt annat inte vara till någon nytta. Ja, då kommer man tillämpa det som sägs i de följande teserna till skada för sig själv. Det har vi förfärande exempel på. Vid ett samtal i Buffalo blev Grabaus anhängare ställda till svars för att de alltid förkunnade den ovillkorliga nödvändigheten av att tillhöra den ortodoxa kyrkan, vilket de själva medgav att de gjorde. (Grabau grundade i mitten av 1800-talet Buffalosynoden bland preussare som utvandrat till Amerika, ö.a.). För att klargöra saken sade dr Walther (från Missourisynoden, ö.a) till en från Buffalosidan: ”Om jag hörde rätt, så kommer du ursprungligen från United Church (en union mellan reformerta och lutheraner i Tyskland). Du säger att du redan där kom till tro.” Den tilltalade bekräftade det. Walther fortsatte: ”Om du hade dött under den tiden, hade du då inte säkert blivit frälst?” Svaret blev: ”Nej.” Är det inte förskräckligt? Enligt den synen nyttar inte tron på Jesus till någonting, såvida inte en yttre anslutning till en ortodox kyrka tillkommer.

Tes II

Den gudomligt instiftade yttre formen för kyrkan är hennes ortodoxi. Heterodoxa kyrkor existerar bara genom Guds tillåtelse.

Om en människa blivit kristen, och om Gud inte omedelbart tar henne från jorden till himmelen, så vill hon inte hålla sig ensam för sig själv utan söker yttre gemenskap med andra kristna. Det är Guds vilja. Tänk på hur det var på apostlarnas tid. Varhelst dessa predikade ingick de som kommit till tro genom deras predikan i yttre gemenskap med varandra. Och dessa gemenskaper som växte fram på olika håll kallar Skriften för kyrkor eller församlingar. Paulus talar i 1 Kor. 16:19 om ”församlingarna i Asien”, i 2 Kor. 8:1 om ”församlingarna i Makedonien”, i 1 Kor. 1:2 om ”Guds församling i Korint”, i Apg. 8:1 om ”församlingen i Jerusalem”, ja, i Rom. 16:5 om Priskas och Akvilas ”husförsamling”. Detta är s.k. lokalförsamlingar.

De är inte något vid sidan om eller utanför den universella kyrkan, utan utgör, tillsammans med de enskilda troende själarna som är avskurna från yttre gemenskap med andra, den universella kristna kyrkan. Dessa lokalförsamlingar är grundade av Kristus. Och till varje lokalförsamling har Kristus givit alla andliga skatter och rättigheter, som vi klart ser, t.ex. i Matt. 18:17-20: ”Lyssnar han inte till dem, så säg det till församlingen. Lyssnar han inte heller till församlingen, då skall han vara för dig som en hedning och publikan. Sannerligen säger jag er: Allt vad ni binder på jorden skall vara bundet i himlen, och allt vad ni löser på jorden skall vara löst i himlen. Vidare säger jag er: Om två av er här på jorden kommer överens om att be om något, vad det än är, så skall de få det av min Fader i himlen. Ty där två eller tre är samlade i mitt namn, där är jag mitt ibland dem.” Här avses inte den universella kyrkan, ty den kan inte kallas samman, utan lokalförsamlingen som också Kristus uttryckligen säger, när han talar om två eller tre som samlas i hans namn.

Varje kristen skall, om han har möjlighet till det, tillhöra en lokalförsamling. Med tanke på lokalförsamlingen står det i Hebr. 10:25 uttryckligen: ”Låt oss inte överge våra egna sammankomster, som en del har för vana.” Beträffande gemenskap i lokalförsamlingen säger Apg. 2:42 hänfört om de första kristna: ”De höll troget fast vid apostlarnas lära och gemenskapen” och i vers 44: ”Alla troende var tillsammans.” En kristen begår en mycket allvarlig synd, när han inte ansluter sig till en kristen församling, fast han har möjlighet till det, ty en sådan anslutning är Guds vilja. Den som vägrar tillhöra en kristen församling, fast han hade kunnat det, står emot Guds vilja. Efter att upprepade gånger allvarligt har upplysts om saken måste denne till sist få höra: Du talar inte sanning, när du säger att du har tro. Ja, försummelsen att gå med i en kristen församling kan under vissa omständigheter lika tydligt vittna om otro som när någon är en drinkare, äktenskapsbrytare eller liknande.

Det är alltså Guds vilja att en kristen skall tillhöra en kristen församling. Men om vi nu ser på de församlingar som kallar sig kristna, så finner vi att alla inte är eniga i sin trosbekännelse. Den kristne ställs inför frågan: vilken synlig kyrka skall han ansluta sig till? Eller, om han redan är medlem i en kyrka, vilket ofta är fallet, skall han då stanna kvar i denna gemenskap eller söka sig till en annan? En kristen bör och vill i allt låta sig ledas av Guds Ord. För att svara på dessa frågor har vi med stöd av Guds Ord satt upp detta allmänna påstående: *Den gudomligt instiftade yttre formen för kyrkan är hennes ortodoxi. Heterodoxa kyrkor existerar bara genom Guds tillåtelse.*

Gud vill bara ha en ortodox kyrka, eller med andra ord: det är Guds vilja att alla kristna skall tillhöra endast ortodoxa kyrkor. Denna sanning är nuförtiden blankt förnekad. Det är skälet till att t.o.m. lutheraner talar om sekteriska kyrkor som ”systerkyrkor”. De säger att liksom Gud vill frälsa människor från alla nationer, så vill han ha olika kyrkor med olika tro. Falskt resonemang tillgrips också i syfte att ifrågasätta sanningen i vår tes. Man resonerar så här: om det finns sanna Guds barn i heterodoxa kyrkor, som ni själva medger, så kan det inte vara sant att bara kyrkans ortodoxi behagar Gud. Den heliga Skrift vittnar emellertid överallt om sanningen i vår tes. Låt oss här lägga fram bara några få grundläggande skäl.

Att Gud vill ha bara ortodoxa kyrkor står fast redan av det faktum att Gud har gett oss Skriften och i den uppenbarat den kristna trons alla artiklar. Således, lika visst som att Gud har uppenbarat alla läror för att de skall tas emot i tro, ja, under hot om hans vrede förbjudit oss att lägga till eller dra ifrån någonting från dem, lika visst vill Gud att kyrkan skall vara ortodox och inget annat. Ty en ortodox kyrka är sådan att den tror och bekänner alla läror uppenbarade i Skriften. Det riktiga i vår tes bevisas vidare av alla de ställen i Skriften som säger att alla kristna, oberoende av nation, skall ha bara *en uppsättning trosartiklar*, den som är uppenbarad i Guds Ord. I det välbekanta ordet i 1 Kor. 1:10 läser vi: ”I vår Herre Jesu Kristi namn uppmanar jag er, bröder, att alla vara eniga i det ni säger och inte låta stridigheter förekomma bland er, utan vara fullkomligt enade i samma uppfattning och samma mening.” Det finns många skillnader bland kristna i ting som rör det naturliga livet, kultur, levnadssätt etc. Kristna kan också ha olika former av kyrklig liturgi. Men bland kristna, vare sig de är vita eller svarta, bildade eller inte, bör det på ett område inte finnas någon skillnad utan fullständig uniformitet, nämligen i tron, i läran. Det visar också Ef. 4:3-6: ”Var ivriga att bevara Andens enhet genom fridens band: en kropp och en Ande, liksom ni kallades till ett hopp, det som tillhör er kallelse, en kropp och en Ande, liksom ni kallades till ett hopp, det som tillhör er kallelse, en Herre, en tro, ett dop, en Gud som är allas Fader, han som är över alla, genom alla och i alla.” I Ef. 4:11-14 säger aposteln, att Kristus gav somliga till apostlar, andra till profeter osv. I vilket syfte? För att alla skall nå fram till ”*enheten i tron och i kunskapen om Guds Son*”.

Att Gud vill att kyrkan i sin yttre form skall vara ortodox, står också klart av uppdraget till det gudomligt instiftade prästämbetet. Ty varje Guds befallning i Skriften att förkunna Ordet handlar endast om att predika det *rena* Ordet. När Herren Kristus säger: ”Gå ut i hela världen och predika evangelium för hela skapelsen” (Mark. 16:15) tillägger han uttryckligen: ”och lär dem att hålla allt vad jag har befallt er” (Matt. 28:20). I Jer. 23:28 säger Herren till dem som predikar: ”Den som har tagit emot mitt ord, han må troget tala mitt ord. Vad är halm mot säd? säger HERREN.” En sann prästs ära enligt Skriften är således att han predikar Guds Ord rent, dvs. utan inblandning av sina egna tankar. I 2 Kor. 2:17 säger aposteln Paulus om sig själv: ”Vi är inte som de flesta, som för egen vinning förfalskar Guds ord.” Men präster som avviker från Guds Ord, som blandar sanning med lögn, hotas i Skriften av Guds vrede. Vi läser i Jer. 23:31.32: ”Jag är emot profeterna, säger HERREN, de som bär fram sin egen tungas ord och säger: ’Så säger HERREN.’ Jag är emot dem som profeterar falska drömmar, säger HERREN. När de berättar dessa drömmar, för de mitt folk vilse med sina lögner och sitt skryt. Det är inte jag som har sänt dem eller givit dem något uppdrag och de kan inte alls hjälpa detta folk, säger HERREN.”

Att Gud vill att kyrkan skall vara ortodox står klart också av den beskrivning av kristna som Skriften ger. Kristus säger om dem: ”Mina får lyssnar till min röst, och jag känner dem, och de följer mig” (Joh. 10:27). Enligt Skriften hör det till de kristnas natur att de följer endast Kristi röst och genom tron uteslutande håller fast vid Guds Ord. I den mån kristna avviker från Kristi ord, följer de någon annan och förnekar Kristus. Till beröm för Jerusalems församling sägs det: ”De höll troget fast vid apostlarnas lära” (Apg. 2:42).

Vidare uppmanas alla kristna uttryckligen att noga vara på sin vakt mot falska profeter. ”Akta er för de falska profeterna”, säger Kristus till dem i Matt. 7:15. Och S:t Johannes inpräglar i dem: ”Om därför någon kommer till er och inte för med sig denna lära (nämligen Kristi lära), så skall ni inte ta emot honom i ert hem eller hälsa honom välkommen” (2 Joh. 10), dvs. hälsa honom inte som en broder i tron. Ja, kyrkans ortodoxi är en så allvarlig sak för Gud att han i Gamla testamentet, där kroppsstraff brukades i kyrkan, befallde sina trogna att stena falska profeter som ledde folket bort från Herrens bud, och det även om den falske profeten var en nära släkting. Det är värt att lägga märke till vad som står i 5 Mos. 13:6-10: Om din bror, din mors son, eller din son eller dotter, eller hustrun i din famn eller din vän som står dig så nära som ditt eget liv, i hemlighet vill förleda dig och säger: ’Låt oss gå och tjäna andra gudar’ som varken du eller dina fäder har känt – gudar hos de folk som bor runt omkring er, nära dig eller fjärran, från jordens ena ände till den andra – så skall du inte göra som han vill eller lyssna till honom. Du skall inte visa honom någon skonsamhet eller ha förbarmade eller överseende med honom, utan du skall döda honom. Först skall din hand vara mot honom för att döda honom och sedan hela folkets hand. Du skall stena honom till döds.”

Så hade Gud bestämt i Gamla testamentet. I Nya testamentet är denna kroppsliga bestraffning uttryckligen avskaffad. Men med denna lagbestämmelse i Gamla testamentet har Gud visat hur högst viktig kyrkans ortodoxi är för honom. I Nya testamentet ger Paulus uttryck för något liknande när han i Gal. 1:9 uttalar förbannelse över alla som envetet förfalskar Guds Ord.

Att Gud vill ha bara ortodoxa kyrkor står även klart av de *namn* som ges åt kyrkan i den heliga Skrift. I 1 Tim. 3:15 kallas den ”Guds hus”, ett andligt hus som Gud byggt för sig själv och i vilket Gud ensam är herre. I vanliga hus är det husbondens röst som gäller. Så är det också i kyrkan, i Guds hus. Där skall alltid Guds Ord råda och göra det i allt som det säger. Prästerna måste därför predika endast Guds Ord. Den som sätter Guds Ord åt sidan avsätter Gud som husets herre. Prästerna som är förvaltare i Guds andliga hus måste visa sin trohet genom att inte predika sin egen visdom, utan Guds rena Ord. Därför läser vi i 1 Petr. 4:11: ”Om någon talar skall han tala i enlighet med Guds Ord.”

Kyrkan kallas vidare för *Kristi rike* (Joh. 18:36). Liksom i en jordiskt rike kungens ord gäller, så gäller i det andliga riket, Kristi rike, uteslutande Kristi ord. Ty Kristus har gjort sitt ord till kyrkans lag. Han säger i Joh. 8:31-32: ”Om ni förblir i mitt ord, är ni verkligen mina lärjungar, och ni skall förstå sanningen, och sanningen skall göra er fria.” Och i Jes. 8:20 har vi det välkända ordet: ”Till Guds undervisning (lagen), till vittnesbördet! Om de inte talar enligt detta ord finns ingen morgonrodnad för dem.”

Vidare kallas kyrkan för *Kristi brud*. Hon skall därför hålla sig till honom ensam. Det sker först och främst på det sättet att hon beaktar endast Kristi ord, i tro följer endast hans ord och inte låter någonting skilja henne från dem. I den mån kyrkan lyssnar till någon annans ord blir hon otrogen mot Kristus. Det är därför som den israelitiska kyrkan, när hon avföll från Gud, ofta kallas för en äktenskapsbryterska. Därför uppmanas också kyrkan i Ps. 45, vers 11 och 12: ”Hör, dotter, se och lyssna! Glöm ditt folk och ditt faders hus! Låt konungen ha sin glädje i din skönhet, ty han är din herre, för honom skall du falla ner.” Och S:t Paulus varnar församlingsmedlemmarna i Korint för falsk lära genom att påminna dem om hur kyrkan som Kristi brud inte skall låta sig förledas bort från Guds Ord och så bli besudlad (2 Kor. 11:2-3).

Kort sagt, varhelst vi söker i Skriften, och vilken aspekt av kyrkan vi än tänker på, så konfronteras vi med denna sanning: Gud vill att kyrkan till sin yttre form skall vara ortodox. Denna sanning måste bli levande för oss. Då har vi den rätta grunden för att kunna döma om ortodoxa och heterodoxa kyrkor.

Luther kommer alltid tillbaka till detta att i kyrkan skall endast den sanna läran förkunnas, dvs. att kyrkan skall vara ortodox. I en utläggning över 1 Petr. 4:11 skriver han:

Om någon talar, skall han tala enligt Guds Ord – det är en mycket nödvändig lära i kyrkan. Och om det hade upprätthållits intill nu, hade världen inte fyllts av antikrists lögner och bedrägerier ... Ty i kristendomen sköts inte saker som i det världsliga regementet och i sådant som rör yttre ting och ägodelar. I det senare fallet handlar människor efter hur de förstår saken efter sitt förnuft. De har rätt att stifta lagar och ordningar och i enlighet med dem befalla, bestraffa, ta och ge. Men i kyrkan har vi att göra med ett andligt regemente, där samveten är bundna av Guds Ord. Och det som talas, lärs, befalls och görs där måste utföras på sådant sätt att man vet att det är riktigt och håller inför Gud, ja, att det fortskrider och utvecklas inför honom så, att man kan säga: Gud själv har sagt och gjort detta. Ty i det hus där han lever och regerar säger och gör han, som husets rätte härskare, allting själv, även om han använder sig av människans mun och hand för att uppnå det. Därför måste före allt annat både präster och åhörare här se till att det på lärans område finns klara och säkra bevis på att undervisningen verkligen består av Guds sanna ord, uppenbarat från himlen för de heliga patriarkerna, profeterna och apostlarna och bekräftat av Kristus själv och av honom befallt att läras ut. Ty det kan inte under några omständigheter tolereras att läran hanteras efter varje individs behag, för att passa hans egen inbillning, eller för att harmoniera den med hans mänskliga förnuft och tänkesätt, eller för att leka och bolla med Skriften och Guds Ord, så att det förklaras, vinklas, töjs och tänjs, lagas och lappas som man vill i syfte att behaga folk eller för att uppnå frid och enighet. Då skulle det inte finnas någon trygg och förblivande grund för samvetena att vila på.

I kyrkan skall endast Guds Ord förkunnas. I den mån människoord predikas, är kyrkan inte någon kyrka alls. *Luther* skriver också om nämnda bibelställe:

Om någon vill tala, låt honom hålla sina egna ord för sig själv. De kan betyda något i det världsliga styret och i hemmets sfär. Men i kyrkan skall han inte tala någonting annat än vad husets mäktige Herre säger, annars är det inte den sanna kyrkan. Därför måste regeln vara: Gud talar. Så måste det vara i denna värld. Om en furste vill regera, måste hans röst höras i hans land och hus. Om det nu förhåller sig så i detta bedrövliga liv, hur mycket mer måste vi inte låta Guds Ord ljuda i kyrkan och i det eviga livet. Alla undersåtar och regeringar måste underkastas sig sin herres ord. Detta kallar vi förvaltning. Därför är en präst en Guds förvaltare i kraft av sitt uppdrag och ämbete, och han vågar inte någonting annat än vad Gud säger och befäller. Och även om det vid sidan om Guds Ord kan finnas mycket prat, så är likväl kyrkan inte i detta prat, oavsett om man börjar gapa och skrika som galningar. (Pingstpredikan 1539 över Joh. 14:23-31, W XII, 1413 ff., LW 51:303 ff.)

I samma predikan skriver *Luther* vidare:

Av denna anledning måste vi se på Kristus och höra hur han beskriver den sanna kristna kyrkan gentemot deras falska protestrop. Ty man måste faktiskt tro på Kristus och apostlarna, så att man talar Guds Ord och gör som S:t Petrus och Herren Kristus här säger: Där man håller fast vid mitt ord, där bor jag, där är byggmästaren, mitt ord måste förbli i huset, annars är det inte mitt hus. Våra papister vill göra det bättre och därför lever de farligt. Kristus säger: ”Vi skall komma och ta vår boning i honom” (Joh. 14:23). Där verkar den Helige Ande. Det måste vara folk som älskar mig och håller mina bud.

Det är kort sagt vad han vill. ... I andra sammanhang, under det världsliga styret, får kristna höra annat, nämligen hur man skall straffa dem som gör ont, skydda de goda och hur den allmänna förvaltningen skall skötas. Men här i den kristna kyrkan skall det vara ett hus i vilket endast Guds Ord ljuder. (LW 51:306)

I det jordiska styrelseskicket är det verkligen annorlunda. Medborgarna i olika riken kan lyda vitt skilda lagar. Men varje medborgare styrs av lagarna i det land där han bor. Om han befinner sig i Amerika rättar han sig efter amerikansk lag, bor han i Kina följer han kinesisk lag. Så är det inte i kyrkan. Eftersom det finns endast en kyrka, ett Kristi rike i hela världen, så finns för alla medborgare i detta rike endast en lag: Kristi ord, så som det har uppenbarats i Skriften. Därför säger också Luther att det är fåfängt att (som papisterna) ropa ”kyrka, kyrka”, när Guds Ord ändå inte predikas bland dem.

När Luther diskuterar detta ämne, kan han aldrig göra det nog uttömmande. Ytterligare rader kan anföras från samma ställe:

Utifrån detta kan man nu svara dem som gapar och skriker, men inte har mer i sin stora trut än ”kyrka! kyrka!” Säg mig nu, käre påve, vad är kyrkan? Svar: påven och kardinalerna. Hör, du bedragna och dåraktiga människa: Var står det skrivet i Guds Ord att fader påve och broder kardinal är Guds sanna kyrka? Eller säger du kanske så för att den fjäderprydda papegojan och den svarta kråkan har babblat om det? Kristus säger dig och mig något helt annat, nämligen att min kyrka är där Guds Ord predikas och bevaras rent och oförändrat. Därför varnar han och säger till oss, att vi skall fly och undvika allt som leder oss bort från Guds Ord. Ty var och en som fördärvar Guds tempel, vilket vi (kristna) är, honom skall Gud fördärva (1 Kor. 3:17). Och S:t Petrus säger också: Var uppmärksam på detta att om du vill predika, så skall du inte predika något annat än Guds Ord (1 Petr. 4:11). Annars besudlar du kyrkan. (LW 51:311)

Men nu existerar det faktiskt många heterodoxa kyrkor, dvs. sådan kyrkosamfund som inte i alla stycken förblivit i den sanning som Guds Ord har uppenbarat. Att det skulle finnas sådana kyrkor är förutsagt i Skriften. Detta faktum bör således inte synas oss underligt. S:t Paulus säger till de äldste i Efesus: ”Jag vet att när jag har lämnat er, skall rovlystna vargar komma in bland er, och de skall inte skona hjorden. Ja, ur er egen krets skall män träda fram och förvränga sanningen för att dra lärjungarna över på sin sida” (Apg. 20:29-30). Och dessa som driver falsk lära kommer att lyckas i att vinna anhängare. I 1 Kor. 11:19 säger faktiskt aposteln: ”Partier (eng. ”heresies”) måste finnas bland er”, dvs. partier som vill sprida falsk lära bland er.

Nu frågar vi: Vad är Guds vilja med hänsyn till dessa heterodoxa kyrkor? Särskilt i vår tid, vilket vi redan antytt, sägs det i allmänhet att det är enligt Guds vilja, att det finns olika kyrkor med olika tro. De olika konfessionerna, sägs det, är den nödvändiga konsekvensen av detta att Gud leder individer och nationer med olika förutsättningar in i kyrkan. Därför menar man att olika riktningar i kyrkan har lika rättigheter. Det sägs om oss, att vi kräver för mycket, när vi hävdar att alla kristna skall ha samma tro. Den uppfattningen är lika mycket fel som den är utbredd. Lika visst som att Gud har uppenbarat för oss en enda lära i den heliga Skrift, och lika visst som att han befallt alla kristna ta emot denna enda lära och förbjudit dem att avvika från den, *lika visst är det att det inte behagar Gud att det finns heterodoxa kyrkosamfund*. Att sådana kyrkor existerar är *inte önskat* av Gud, *endast tillåtet*. Guds försyn (hans uppehållande av världen) har inte mer att göra med heterodoxa kyrkor än med någon annan synd. Och detta motsäger inte sanningen, att det fortfarande finns Guds barn i heterodoxa kyrkor. Gud gör bara, så att säga, det bästa möjliga av förekomsten av heterodoxa kyrkor. Även i dessa kyrkosamfund föds barn till honom i den mån som delar av Guds Ord fortfarande predikas. Men Gud vill inte att de skall stanna kvar i dessa heterodoxa samfund som i vissa avseenden avviker från Guds Ord. Detta måste vi bestämt hålla fast vid på Guds Ords grundval. Vi måste

nämligen komma ihåg att dessa heterodoxa kyrkosamfund som sådana i sitt banér har skrivit in falsk lära och blivit en särkyrka. De reformerta, t.ex. har blivit en kyrka för sig genom att på sitt banér skylta med falsk lära om dopet och nattvarden, nämligen att dopet inte är ett pånyttfödelsens bad, och att i Herrens nattvard Kristi sanna kropp och blod inte är närvarande. Sådana kyrkor existerar bara genom Guds tillåtelse.

Men varför tillåter då Gud att heterodoxa kyrkor uppstår? Guds Ord ger ett svar på det. Det är inte så att Gud vill ha heterodoxa samfund tillsammans med ortodoxa för variationens skull i hans kyrkas trädgård. Han låter dem existera för att kristna skall hålla sig borta från heterodoxa kyrkosamfund. Det är vad 1 Kor. 11:19 i själva verket säger: ”Partier måste finnas bland er”. Men det är inte tillagt: Gud vill ha det så i kyrkan, och nu är ni fria att tillhöra vilken sorts grupp som helst. I stället står det: ”för att det skall visa sig vilka det är som håller provet.” Det förhåller sig alltså så, att Gud tillåter uppkomsten av sekter även i detta syfte: att pröva sina egna, om de är allvarliga och uppriktiga när det gäller hans ord, om de vill hålla fast vid hans ord även när de, kanske under mycket bedrägliga förhållanden, frestas att överge Guds Ord och liera sig med falsk lära. Det finns exempel på det i 5 Mos. 13:3. Detta ställe säger med tanke på falska profeter, även om de framträder med tecken och under: ”Då skall du inte lyssna på den profetens ord eller på den som har drömsyner, ty HERREN, er Gud, prövar er för att finna om ni älskar HERREN, er Gud, av hela ert hjärta och hela er själ.” Det finns alltså provotider för kristna, då Gud tillåter falska profeter att uppträda. Gud prövar då sina kristnas lydnad. Ty det är inte Guds vilja att de kristna skall gå ihop med falska profeter, utan att de skall hålla sig borta från dem, följa endast sin Herdes röst och visa sig vara Kristi lamm, eller som Luther säger i sin skrift mot Hans Wurst: ”När det händer att folk blir oeniga i läran, har det den effekten att det skiljer dem åt och uppenbarar vilka som är sanna kristna, nämligen de som håller fast vid Guds Ord i all dess renhet och höghet” (EA 26, 28).

Samme författare skriver: ”Detta är inte någon vredgad domares ord, utan faderliga ord. Liksom ville han säga: Jag har gett dig mitt ord för att du skall ta emot det i ett gott och fridfullt hjärta och hålla dig till det. Men jag kommer sända falska profeter och sätta dig på prov, om du på fullt allvar vill älska mig och mitt ord” (W I, 2299).

Tes III

Det är därför ingen likgiltig sak vilken kyrka en kristen ansluter sig till, utan han står under Guds allvarliga befallning att strängt skilja mellan ortodoxa och heterodoxa kyrkor, undfly all kyrkogemenskap med de heterodoxa och tillhöra endast ortodoxa kyrkor.

Om, som vi har sett i den andra tesen, det är sant, att Gud vill ha endast ortodoxa kyrkor, och om deras existens går tillbaka endast på Guds tillåtelse, då är det som vi nu säger i den tredje tesen ”ingen likgiltig sak vilken kyrka en kristen ansluter sig till”.

Många kristna menar att det inte spelar någon roll vilken kyrka kristna tillhör, och de handlar därefter. När de kommer till en ort där någon sorts protestantisk kyrka finns blir de medlemmar i den. Det finns folk som efter vart annat varit reformerta, baptister, metodister, presbyterianer och kongregationalister beroende på den ort de bott på. Och vi skall inte förvånas över att sådant händer bland sekter, ty de har ingen grund i Guds Ord. Men även sådana som vill vara lutheraner och bekänner att den lära som de lärt sig i den lutherska katekesen är den riktiga har ofta få invändningar mot att gå med i heterodoxa församlingar. De handlar således därefter, som om det spelar liten roll vilken kyrka en kristen tillhör. Men detta är alltigenom fel. Det hade varit en likgiltig sak inför Gud endast om det inte funnits någon skillnad mellan ortodoxa och heterodoxa kyrkor. Men nu finns det en stor skillnad, vilket vi sett i vår andra tes, en skillnad så stor att Gud endast vill den ortodoxa kyrkan och därtill i sitt ord klart fördömer heterodoxa kyrkor. Därför är det varje kristens plikt som vill ledas av Guds Ord allena att strängt skilja mellan ortodoxa och heterodoxa kyrkor. Innan han ansluter sig till en kyrka, måste han svara på frågan: Är denna kyrka ortodox eller inte?

Detta kräver Gud uttryckligen av kristna. ”Mina älskade”, läser vi i 1 Joh. 4:1, ”tro inte alla andar utan pröva andarna om de kommer från Gud. Ty många falska profeter har gått ut i världen.” Och Herren Jesus uppmanar alla kristna i Matt. 7:15: ”Akta er för de falska profeterna.” Så de kristna som inte vill skilja mellan sanna och falska profeter och följaktligen inte heller mellan ortodoxa och heterodoxa kyrkor lyder inte ett uttryckligt Guds bud.

I våra dagar gör folk inte någon skillnad alls eller i vart fall inte på rätt sätt. De misslyckas inte bara med att säga att det är en kristen plikt att skilja mellan ortodoxa och heterodoxa, utan de förklarar det t.o.m. vara en kristen dygd att inte fästa sig vid läroskillnader. Ja, de anser det vara förmätet när en kyrka hävdar att den i den kristna trons alla artiklar har den i Guds Ord uppenbarade sanningen. Följaktligen förlöjligas vi i The General Synod, ja, även i The Council (mer eller mindre unionistiska förbund bland lutheraner i Amerika under 1800-talet, ö.a.), för att vi gör skarp åtskillnad mellan ortodoxa och heterodoxa kyrkor. De sekteriska talar förvisso också om ”ortodoxa”, dvs. renläriga predikanter och kyrkosamfund. Men de är inte sådana som håller fast vid den kristna trons *alla* artiklar, utan sådana som i det allmänna avfallet fortfarande vill bekänna sig till åtminstone några få viktiga läror. De kallar sådana kyrkosamfund ”ortodoxa” som kanske fortfarande tror att den heliga Skrift är Guds Ord och att Kristus är Guds Son, också att människan i omvändelsen kommer till Gud och genom tron på Kristus kan bli frälst, även om de samtidigt förnekar andra läror som är klart uppenbarade i Guds Ord. Men detta kan aldrig kallas att rätt skilja mellan ortodoxa och heterodoxa kyrkor. Var och en som dömer utifrån Guds Ord kan bara kalla sådana lärare och kyrkor ortodoxa som lyder Guds befallning, inte lägger någonting till hans ord och tar något bort från det.

Om ni därför undrar på vilken grund en kristen måste skilja mellan heterodoxa och ortodoxa kyrkor, så är svaret detta: trons och lärans grundval. Bara på den grunden kan en *sann* bedömning göras, inte på den grunden att till det yttre ett kristet liv tycks finnas i en församling, eller att prästen ger intryck av att vara en from man. Allt detta kan vara fårakläder som döljer irrläraren, som Kristus säger i Matt. 7:15: ”Akta er för de falska profeterna, *som kommer till er klädda som får.*” Vidare kan man inte döma på grundval av att någon *hänvisar* till Skriften och *citerar* Skriften, utan kristna måste undersöka om Skriftens lära också verkligen lärs. Även djävulen citerade Skriften, när han frestade Kristus.

Ja, kristna skall inte ens låta sig påverkas av *tecken och under*, för dessa under kan också bara vara skenbara under, bedrägerier och sataniska inbillningar. Redan i Gamla testamentet gjorde Gud sina trogna uppmärksamma på detta. I det redan citerade stället, 5 Mos. 13:1-3, sägs det: ”Om en profet eller en som har drömsyner träder fram hos dig och han ger dig något tecken eller under, och sedan detta tecken eller under som han talat med dig om inträffar och han då säger: ’Låt oss följa andra gudar, gudar som du inte känner, och låt oss tjäna dem’, då skall du inte lyssna på den profetens ord eller på den som har drömsyner, ty HERREN, er Gud, prövar er för att finna om ni älskar HERREN, er Gud, av hela ert hjärta och hela er själ.” Detta är ett mycket kraftigt ställe som visar att vi vid bedömning av kyrkor och lärare måste se endast på *läran* för att se om man verkligen lär Guds Ord rent och klart. Inte ens tecken och under är ofelbara kännetecken. Utåt kan de se ut som under, men i verkligheten vara bedrägerier eller effekter åstadkomna av djävulen. Tecken och under bör ha inverkan på oss bara om de åtföljs av rätt lära. Om falsk lära förekommer, skall vi kalla den som utför dem för en falsk lärare, även om han skulle visa upp aldrig så häpnadsväckande ting. Påvens ankomst är enligt 2 Tess. 2 ett verk av Satan och sker ”med lögnens alla tecken och under” (v. 9). Om den yttersta tiden säger Kristus i Matt. 24:24: ”Ty falska messiasgestalter och falska profeter skall träda fram och göra stora tecken och under för att om möjligt bedra även de utvalda.” De kristnas plikt är således att på grundval av läran skilja mellan ortodoxa och heterodoxa kyrkor.

Men *kan* de göra det? Visst kan de det! Ty Herren Kristus säger att de skall göra det, och det innebär att de kan göra det. Många anser att endast präster är i stånd att skilja mellan ortodoxa och heterodoxa kyrkor. Men det är helt och hållet fel. Till precis alla kristna och inte bara

prästerna riktas Herrens Kristi uppmaning i Matt. 7:15: ”Akta er för de falska profeterna.” Och Johannes säger: ”Mina älskade, tro inte alla andar utan pröva andarna om de kommer från Gud. Ty många falska profeter har gått ut i världen.” (1 Joh. 4:1) – detta ställe är på samma sätt riktat till alla kristna. Herren Kristus har ordnat det så, att alla hans kära kristna, de olärda såväl som de lärda, kan skilja mellan sanning och lögn i andliga frågor. Han har uppenbarat hela sin lära i fullständigt klara bibelställen vilka kan förstås av både olärda och av lärda. Den heliga Skrift är ett sådant vittnesbörd som ”gör enkla människor visa” (Ps. 19:8). När därför en kristen enkelt håller sig till Skriftens ord, kan han mycket väl skilja mellan sanning och lögn.

Att kristna ibland blir förvirrade och får för sig att de inte kan veta vilket som är den sanna läran beror på det faktum att de tappat Guds Ord ur sikte, att de vill döma i denna fråga med sitt blinda förnuft och inte med hjälp av Guds Ord, vilket vederlägger det felaktiga så snart det förs upp till diskussion. Så var det t.ex. en gång en diskussion på ett metodistiskt möte som handlade om fullkomlig helgelse redan i detta livet. De flesta av dem menade att en kristen redan här på jorden kan bli helt syndfri. Då reste sig en man och sade att han inte begått någon synd på flera år. En annan reste sig och i stället för ett långt svar citerade han helt enkelt 1 Joh. 1:8: ”Om vi säger att vi inte har synd, bedrar vi oss själva och sanningen finns inte i oss.” Av detta enda ställe tystades alla. Inför allas ögon blev felet fördömt av Guds klara ord. Och så är det i fråga om varje lära.

En kristen som kan sin lutherska Lilla katekes kan försvara sig med den kunskapen mot alla villfarelser, ty de fundamentala kristna trosartiklarna är just de som villolärarna stöter sig på.

Johann Gerhard skriver: ”Liksom kyrkan skiljer sig från världsliga organisationer utanför kyrkan genom predikan av Ordet och förvaltningen av sakramenten, så skiljer den sig också från heretisk gemenskap inom kyrkan genom den *rena* predikan av Ordet och den *rätta* förvaltningen av sakramenten.” (L. de ecclesia, par. 131)

Vi skiljer mellan villfarande kyrkor och den gudlösa massan som egentligen står utanför kyrkan. Den senare är sådana gemenskaper som – trots att de fortfarande kallar sig kyrkor – ändå inte predikar någonting av det frälsande evangeliet längre. De har inte kvar någon väsentlig del av den frälsande sanningen. I sådana kyrkosamfund kan ingen, vad läran anbelangar, komma till en frälsande tro. Sådana samfund i våra dagar är de unitariska grupperna. Dessa lär inte någon treenig Gud. Följaktligen lär de inte heller att Jesus Kristus är sann Gud och som sann Gud blivit människa för att frälsa människorna med sitt ställföreträdande liv, sitt lidande och sin död. Följaktligen kan ingen inom denna gemenskap komma till tro på Jesus som syndares Frälsare. Sålunda förtjänar denna och andra liknande grupper inte längre namnet ”kristen gemenskap”. De är helt och håller utanför den kristna kyrkan, som det också bekänns i den Augsburgska bekännelsens apologi, art I. Vi sätter inte dessa helt och hållet icke kristna grupper på samma nivå som heterodoxa kyrkor. I de heterodoxa kyrkorna bekänns det fortfarande att Kristus är Guds Son, och att han dog till människans förlossning, fast helt visst också många villfarelser samtidigt predikas. Likväl kan själar fortfarande komma till tro i dessa kyrkor. Nåväl, vi sysslar inte här med skillnaden mellan den ortodoxa kyrkan och världen, utan med skillnaden mellan den ortodoxa och heterodoxa kyrkan, dvs. mellan kyrkor som bekänner sanningen i alla trosartiklar och sådana kyrkor som förkastar sanningen och stöder villfarelse i en rad läror.

Därför kan och skall en kristen skilja mellan ortodoxa och heterodoxa kyrkor. Han bör sedan också handla enligt denna kunskap. Undvikande all gemenskap med heterodoxa skall han tillhöra endast den ortodoxa kyrkan. Detta säger Guds Ord på alla ställen som uppmanar kristna att *inte lyssna* till falska profeter, utan *fly* ifrån dem. För om du tillhör heterodoxa församlingar, lyssnar du till deras predikan, de falska profeterna, och gör precis tvärtemot vad Kristus har befallt ifråga om falska profeter. De ställen som redan citerats hör således hemma

här: Matt. 7:15: ”Akta er för de falska profeterna” och 2 Joh. 10,11: ”Om därför någon kommer till er och inte för med sig denna lära”, läran uppenbarad i Guds Ord, Kristi lära, ”så skall ni inte ta emot honom i ert hem eller hälsa honom välkommen”, nämligen som en broder i tron, ”Den som välkomnar en sådan gör sig medskyldig till hans onda gärningar.” Att man inte skall vara medlem i en heterodox gemenskap framgår också av Apg. 20:30-31. Där säger aposteln: ”Ja, ur er egen krets skall män träda fram och förvränga sanningen för att dra lärjungarna över på sin sida.” Och för sådana tider ger han dem denna varning: ”Håll er därför vakna och kom ihåg att jag ständigt i tre års tid natt och dag har varnat var och en av er under tårar” dvs. förbli i den sanna lära som jag undervisat er i under de tre sista åren med så stor möda och omsorg, och håller inte ihop dem som talar ”förvrängda saker”.

Sedan har vi 2 Kor. 6:14-18 som högst uttryckligen säger:

Gå inte som omaka par i ok med dem som inte tror. Vad har väl rättfärdighet med orättfärdighet att göra? Eller vad har ljus gemensamt med mörker? Hur kan Kristus och Beliar komma överens? Eller vad kan den som tror dela med den som inte tror? Vad kan ett Guds tempel ha för gemenskap med avgudarna? Vi är den levande Gudens tempel, ty Gud har sagt: Jag skall bo hos dem och vandra med dem, och jag skall vara deras Gud, och de skall vara mitt folk. Därför säger Herren: Gå ut från dem och skilj er från dem och rör inte vid något orent. Då skall jag ta emot er, och jag skall vara er Fader, och ni skall vara mina söner och döttrar, säger Herren, den Allsmåttige.

Invändningar har rests mot bruket av detta ställe som bevis för att Gud har förbjudit gemenskap med heterodoxa kyrkor. Opponenterna hävdar att detta ställe talar om de icke troende och inte om felande kristna. Men felande kyrkor är, i den utsträckning de felar, också otroende. De är otroende med hänsyn till ganska många bibelställen. Och till detta lägger de den hemska synden att de utifrån sina villfarelser har upprättat en sekterisk gemenskap i den kristna kyrkan. De splittrar kristenheten, står emot och bekämpar den ortodoxa kyrkan. Ord för ord är detta ställe i 2 Kor 6 tillämbart på felande kyrkor *i den mån* de är sådana.

Det säger: ”Vad har väl rättfärdighet med orättfärdighet att göra?” Att predika falsk lära och tro falsk lära är den största galenskap som finns, en synd mot första budet. Luther betonar alltid detta. Han säger jämt och ständigt: ”Falsk lära är synd mot första budet.” Var och en som sätter Guds Ord åt sidan, vränger det och lägger in sin egen mening i Guds Ord, han låter inte Gud vara sin Gud och handlar orättfärdigt. Gud säger ofta i sitt ord: ”Du skall inte stjäla.” Men lika klart och t.o.m. ännu oftare finner vi att det sägs i Skriften: Du skall inte tro falsk lära, du skall inte predika falsk lära, du skall inte lyssna till falsk lära. Nu är det så, att liksom den är orättfärdig som stjälar, tvärtemot Guds bud, så är i synnerhet också den orättfärdig som, tvärtemot det lika klara budet från Gud, predikar, accepterar eller understödjer falsk lära och det i vilken omfattning som helst. När Gud säger att du inte får stjäla, så får du inte stjäla ens en liten bit. Detsamma är sant också ifråga om att höra och predika falsk lära. Du är redan delaktig i orättfärdighet genom att sprida och befrämja bara en läromässig villfarelse. Den första biten av kristen rättfärdighet och kristet liv är det förtröstansfulla bejakandet av *allt* Guds Ord.

Vi läser vidare: ”Eller vad har ljus gemensamt med mörker?” Falsk lära är mörker, lika visst som sann, uppenbarad lära är ljuset i denna värld. ”Hur kan Kristus och Beliar komma överens?” All falsk lära är djävulens verk. Den ljuger mot Gud i andliga ting. Och denna lögnens verkliga fader är djävulen. Var och en som stöder falsk lära går därför djävulens ärenden. ”Vad kan ett Guds tempel ha för gemenskap med avgudarna?” Kyrkan är Guds tempel, och det är hans tempel av det synnerliga skälet att Guds Ord förkunnas där. I den mån människolära och villfarelse predikas i kyrkan, så lär man dyrkan av en annan gud än den sanne Guden som har uppenbarat sig i Skriften. Ja, när annan lära än Guds Ord förkunnas i kyrkan, så gör man verkligen Guds hus till ett avgudatempel. Att det utgående ifrån dem som

2 Kor. 6 talar om är tillämpligt i synnerhet på separation från de heterodoxa, framgår av Rom. 16:17, där vi läser: ”Jag uppmanar er, bröder, att ge akt på dem som vållar splittring och kan bli er till fall, i strid mot den lära som ni har fått undervisning i. *Vänd er bort från dem.*”

Denna invändning har rests: ”Ni själva medger att det också i heterodoxa samfund fortfarande finns Guds barn. Och ändå avskiljer ni er från dessa Guds barn genom att avskilja er från dessa kyrkor, ja, ni fördömer dem genom att undvika dem. Är det inte i detta fall bättre att utöva kyrkogemenskap med de heterodoxa?” Först och främst svarar vi: Nej, det kan inte vara bättre, eftersom Gud uttryckligen förbjuder oss att göra det. Vidare avskiljer vi oss inte från *Guds barn* inom sekterna, utan *från sekterna som sådana*. Snarare är det så att sekterna skiljer dessa kära Guds barn *från oss*. De håller dem fängslade som hör till oss – ty Guds barn bejakar troget allt Guds Ord. Dessa troende måste till det yttre understödja den sekternas vrånga sak, medan de i sina hjärtan egentligen hör till oss. Dessa Guds barn skulle genast gå över till en ortodox församling om de hade haft bättre insikt. Det är också för de Guds barns skull som befinner sig bland de heterodoxa som vi vägrar kyrkogemenskap med deras kyrkor. På det sättet påminner vi dem ständigt om att de är på fel plats. Enligt Guds Ord hör kristna inte hemma i sällskap som öppet motsäger delar av Kristi lära. En hel del lämnar också av detta skäl det felaktiga lägret och går över till det rätta.

Det måste också på allt sätt framhållas att vi inte orsakar några splittringar i kyrkan, när vi undviker kyrkogemenskap med de heterodoxa. Enligt Rom. 16:17 är det i stället de som lär vid sidan av den uppenbarade sanningen som förorsakar splittring och anstöt i kyrkan. Enligt Guds Ord är läget detta: Var och en som följer falska lärare, och därigenom stärker deras sak, medverkar till kyrkans splittring. Men den som undflyr falska lärare och deras anhängare och inte utövar någon gemenskap med dem, är engagerad i det heliga verk som förhindrar splittring inom kristenheten. Men tyvärr har djävulen här varit framgångsrik vad det gäller felaktigt bruk av språket. Enhetens fördärvare kallar man för dess befrämjare, och enhetens befrämjare för dess fördärvare.

Vad ingår då i detta att undfly gemenskap med de heterodoxa? Dit hör inte att undvika allt samhälleligt umgänge med dem. Inte heller innebär det att man inte tillfälligtvis och när det är lägligt talar med heterodoxa om andliga ting. Snarare skall vi göra det som S:t Petrus uppmanar oss till i 1 Petr. 3:15-16: ”Var alltid beredda att svara var och en som begär att ni förklarar det hopp ni äger. Men låt det ske ödmjukt, med respekt och ett rent samvete, så att de som talar illa om er goda livsföring i Kristus får skämmas för sitt förtal.” I vårt umgänge med de heterodoxa bör dessa märka att vi har inte har lust till gräl och fördömanden, utan är gudfruktiga, sanningsälskande, fridsamma människor som handlar som vi gör bara på grund av vår respekt och vördnad för Guds Ord. – I Guds bud, som förbjuder gemenskap med de heterodoxa, *förbjuds allt som stärker det heterodoxa samfundets onda gärningar.*

Kristna skall således verkligen inte vara medlemmar i heterodoxa kyrkosamfund, inte under några omständigheter. Om det på en viss plats inte finns någon ortodox kyrka, måste den kristna nöja sig med privat andakt i hemmet, för Gud har inte gett någon befrielse från detta ord: ”Jag uppmanar er, bröder, att ge akt på dem som vållar splittring och kan bli er till fall, i strid mot den lära som ni har fått undervisning i. *Vänd er bort från dem*” (Rom. 16:17). Detta gudomliga bud om att undvika heterodoxa kyrkor inbegriper även detta, att en kristen inte under några omständigheter bidrar till sekternas uppbyggnadsfonder eller ens till den romerska kyrkans kostnader, ty därmed befrämjar han heterodoxa kyrkor. När en kristen ombeds ge ett sådant bidrag bör han kort och bestämt ge skäl för varför han vägrar göra det. Han bör öppet ange att enligt Guds Ord är han tvungen att förkasta den falska lära som heterodoxa kyrkor lär och således inte kan hjälpa till att föra ut den i hus och hem. Du skall i sådana fall inte snäsa av dem som begär ett bidrag, kanske genom att säga att vi för tillfället inte har några pengar osv. Då tror de bara att du är alltför gnidig för att ge dem något. Nej, här är ett tillfälle för dig att öppet och ärligt bekänna din tro.

Följande vittnesbörd (ur den lutherska bekännelsen) hänvisar vi till som bekräftelse av vad som lagts fram här i Tes III:

Efter att *Apologin* medgett att även sakramenten förvaltade av ogudaktiga präster som handlar i kyrkans namn är verksamma, fortsätter den: ”Men ogudaktiga lärare bör man överge (*de skall inte tas emot och höras*), ty dessa handlar inte i Kristi ställe, utan är av antikrist. Kristus säger också: Tag er till vara för falska profeter. Matt. 7:15. Och Paulus: Om någon förkunnar för er ett annat evangelium, så vare han förbannad. Gal. 1:9. (Trigl. s. 243-245, par. 48, SKB s. 184)

Schmalkaldiska artiklarna (Om påvens makt och överhöghet): ”Även Paulus bjuder, att man skall undvika och fördöma ogudaktiga lärare såsom en förbannelse. Gal. 1:8, Tit. 3:10. I 2 Kor. 6:14 heter det: ”Ha intet gemensamt med de otrogna, ty vilken gemenskap har ljuset med mörkret?” Det är tungt att avvika från så många folks gemensamma mening och kallas schismatiker. Men Gud bjuder med sin myndighet alla att inte ta någon befattning med eller försvara ogudaktighet och orättfärdig grymhet.” (Trigl. s. 517, par. 41, SKB s. 348)

Vidare: ”Ty Paulus skriver, att de biskopar som driver och försvarar falsk lära och orätt gudstjänst, skall anses såsom ställda under förbannelse. Gal. 1:7-9.” (Trigl. s. 525, par. 72, SKB s. 352)

Luther säger: ”Den som vet att hans själasörjare lär zwinglianskt, skall undvika honom och hellre avstå från sakramentet hela sitt liv än att ta emot det från honom, ja, hellre dö och lida allt.” (Brev till de kristna i Frankfurt am Main 1533, W XVII, 2440, WA 30, III, 558 ff.)

Tes IV

Likaledes är det bara i den ortodoxa kyrkan som Gud ges den ära som tillhör honom, och bara där tas själarna rätt om hand. Gemenskap med heterodoxa kyrkor bestrider Guds ära och är konstant farligt för själarna.

Guds Ord uppenbarat i Skriften är Guds ära. Och liksom Gud i Skriften har uppenbarat sig för oss människor, så vill han också bli ärad och dyrkad av oss. När människor tar ställning för Guds Ord, tar de också ställning för Gud. Vi dödliga varelser finner Gud här på jorden endast i hans ord. När vi genom Guds nåd kommer till andra sidan, skall vi få se Gud ansikte mot ansikte. Den som söker Gud på jorden, måste söka honom i hans ord, den som vill umgås med Gud, måste umgås med Guds Ord, den som säger att han älskar Gud, måste också bevisa sin kärlek genom att älska Guds Ord, såsom Kristus, vår Herre, uttryckligen säger: ”Om någon älskar mig, håller han fast vid mitt ord” (Joh. 14:23). Därför säger också vi: Var och en som vill ära Gud, måste ära honom i hans ord. Och vad innebär det? Han måste hålla allt Guds Ord som okränkbar sanning. Han måste ta Guds Ord som det står och inte ta sig friheten att bortförklara saker och ting, eller vantolka det eftersom den klart uttryckta meningen av bibelstället är emot hans förnuft. Inte heller har han rätt att göra ett urval bland lärorna som är uppenbarade i Guds Ord och godkänna vissa men förkasta andra. Guds ära kräver att vi bejakar och håller allt Guds Ord.

Låt oss nu tillämpa detta på skillnaden mellan ortodoxa och heterodoxa kyrkor. I den ortodoxa kyrkan vördas allt Guds Ord som obrottslig sanning, alla Guds ord tas emot som de står utan någon egen favorittolkning, alla läror uppenbarade i den heliga Skrift tros och bekänns. I de ortodoxa kyrkan är således Gud ärad i alla sina ord, till honom ges den ära han kräver. I de heterodoxa kyrkorna däremot, är i själva verket inte allt Guds Ord, uppenbarat av Gud i den heliga Skrift, accepterat. Guds Ord manipuleras i syfte att få fram en mening som behagar människans förnuft. Av dessa i Skriften uppenbarade läror blir somliga helt och hållet förnekade, andra blir vrängda. Läror framställs också som gudomliga, fast de inte alls finns i Guds Ord. I heterodoxa kyrkosamfund förminskas således Guds ära, ja, den rent av vanäras.

Men just här försäkrar de heterodoxa kyrkorna oss om att de sätter Guds ära över allting och söker ära Gud i allting. Låt oss gentemot dem fast och bestämt hålla fast vid detta, att Gud blir ärad eller föraktad i samma utsträckning som hans ord blir ärat eller föraktat. De måste visa att de ärar Gud i allting genom att låta Guds Ord som det står bli den avgörande faktorn i alla läror. Om de ger sitt bifall till Guds Ord i alla läror, så är det bra! Då ärar de verkligen Gud, och då upphör de också att vara heterodoxa. Men om de fortsätter att misstolka Guds Ord, att vränga det och kasta bort det, då skall de inte få oss, trots deras försäkringar om motsatsen, att tro att de ärar Gud. Detta är fallet även ifråga om en jordisk kung. Hans undersåtar måste visa att de ärar honom genom att underkasta sig de lagar som han utfärdar. Om de struntar i hans dekret och samtidigt med vackert prat uppträder som lojala undersåtar, så är det hyckleri. Nu är Kristus kung i sin kyrka, i sitt andliga rike. Han har gjort sitt uppenbarade ord, den heliga Skrift, till rikets lag. Han kräver av sina andliga undersåtar att de skall acceptera alla hans ord. Om du då bortförklarar hans ord och till vissa delar förkastar det, då gör du uppror mot Kristus som den ende härskaren i sitt rike. Och om du i detta sammanhang uppträder ödmjukt och fromt, så rör det sig antingen om stor okunnighet eller rent hyckleri.

Låt oss för allt i världen inte glömma att Gud antingen äras eller föraktas genom människans inställning till hans ord. Vi har alltför lätt att förlora denna sanning ur sikte. Vi sätter hellre högst upp på listan vissa andra yttre, anslående kännetecken på gärningar med vilka vi vill visa vår kristendom. Vålgörenhetsgärningar mot behövande och övergivna anses mer än annat som vara tecken på genuin fromhet. Naturligtvis måste sådan gärningar finnas också i det kristna livet. Den som inte gör dem, fast Gud bjuder honom att göra också dessa särskilda gärningar, kommer en dag från Kristi mun höra orden: ”Jag var hungrig och ni gav mig inte att äta” osv. och ”Gå bort ifrån mig, ni förbannade, till den eviga elden” (Matt. 25). Men den första och främsta gärningen varmed en kristen skall bevisa sin kristendom är och förblir helt visst detta, att han av hjärtat respekterar Guds majestätiska ord, tror det, underkastar sig det, inte förnekar något av det, utan bekänner det helt och fullt. Herren säger: ”Jag skådar ner till den som är betryckt och har en förkrossad ande, och till den som fruktar mitt ord” (Jes. 66:2). ”Om någon älskar mig, håller han fast vid mitt ord” (Joh. 14:23). Att böja sig för Guds Ord i ödmjuk tro är lydnad för det första budet. Lika visst som att de Tio budens första tavla går före den andra, lika visst är det också att ett förtröstansfullt bejakande av Guds Ord är första delen av Gud välbehaglig fromhet. Denna första del är också basen för alla andra goda gärningar. Utan uppriktig vördnad för Guds Ord är alla yttre verk, de må i andras ögon vara hur imponerande som helst, utan något värde inför Gud. Låt oss inte glömma vad Luther ofta sade: Falsk lära, avvikelse från Guds Ord, är synd mot första budet. I den utsträckning som någon avviker från Guds Ord, så skiljer han sig i motsvarande mån från Guds auktoritet, följer efter andra gudar och profanerar Gud.

Man har kommit med invändningen, att de heterodoxa kyrkosamfunden inte menar något illa. Naturligtvis har de kristna i dessa kyrkor inte någon ond avsikt. Det är okunnighet som gör att de inte bekänner sig till allt Guds Ord. Men sekternas grundare och ledare har ond avsikt. Och djävulen, upphovet till all falsk lära, vill beröva Gud hans ära och själarna deras frälsning. Och om man säger, att i de heterodoxa kyrkorna är det bara fråga om likgiltighet för Guds Ord, så svarar vi: Likgiltighet för Guds Ord är förakt för Gud. En kristen skall inte vara likgiltig för Guds Ord, snarare borde Guds Ord skattas högre än något annat i världen. Kristus säger: ”Den som därför upphäver ett av dessa minsta bud och lär människorna så, han skall kallas den minste i himmelriket” (Matt. 5:19). Vi måste säga med Luther: ”Jag känner att varje ord av Gud gör världen allt för trång för mig.” Det är att rätt ära Gud!

Luther skriver om denna sak:

Gud säger: Deras dyrkan är avgudisk och falsk, när de använder mitt namn bara med munnen. Visst hör jag mitt namn, säger han. De kallar mig Skaparen av himmel och jord, men hela tiden i brott mot andra budet. Ty de kallar mig inte på allvar Skapare,

och vad värre är: de fördärvar sin dyrkan genom människobud. ”De frågar mig om rättfärdiga domslut och vill att Gud skall komma dem nära” Jes. 58:2. Men jag vill inte bli dyrkad med sådan tjänst och undervisning som människor valt. I fruktan inför mig skall ni tjäna mig, det betyder, *att ni godtar mitt ord i tro*, så som det är skrivet i Jesajas sista kapitel, v. 2: ”Jag skådar ner till den som är betryckt och har en förkrossad ande, och till den som fruktar mitt ord.” Sådana människor skall tjäna mig. Likaså står det i Jes. 8:13 f.: ”Håll HERREN Sebaot helig. Låt honom vara er fruktan och den ni bävar för. Han skall vara en helgedom.” (St. L. Utg. II, 721 över 1 Mos. 31:33-55, LW 6:85).

Och vidare:

Ingen skall frukta Gud utom i hans ord, så som det står i Exodus 20:3-4: ”Du skall inte ha andra gudar vid sidan av mig. Du skall inte göra dig någon bildstod eller någon avbild.” Där Gud uppenbarar sig i sitt ord, där skall du tjäna honom och där visa honom ära. Då är du verkligen gudfruktig, så som du skall vara. Därför förtrampar vi och förkastar påve, partier och sekter. Vi är inte rädda för dem. Inte heller ärar vi dem som upprättar sin egen gudsdyrkan utanför och i strid mot Guds Ord, dessa som fördömer den sanna religionen och den rätta läran och kallar den heretisk. De fruktar således där det inte finns något skäl att frukta, och där det inte finns någon anledning att frukta, där fruktar de inte alls. (W I, 1538, LW 4:135).

Låt oss även med hjälp av innehållet i några läror visa hur Guds ära förminskas när man förfalskar det. Guds Ord lär att Kristus har återlöst alla människor och att Gud vill att alla människor skall bli frälsta. För att rätt ära Gud måste vi då tro att Gud inte vill någon enda syndares död, utan att varje syndare enligt Guds vilja skall genom tron på Kristus få evigt liv. Se då hur Gud blir vanärad och vilken falsk bild av honom som skapas genom falsk lära som säger att Gud bara har återlöst och vill frälsa en del av mänskligheten genom Kristus. Nej, så här skall vi tänka om Gud: Som solens ljus är universellt och lyser över alla människor, så går också i Kristus den gudomliga nådens sol upp över alla människor, utan undantag, och ger dem ljus till andligt och evigt liv.

Vidare, Guds Ord lär att de som vinner frälsning är omvända och fräls *endast* av Guds nåd i Kristus, så att ingen människa kan berömma sig själv framför andra, utan var och en måste bekänna: ”Att jag nu är omvänd, det har du Gud ensam åstadkommit.” Men synergisterna, dvs. vissa falska lärare som menar att människan av egen kraft, sitt goda uppförande etc. har gjort att hon framför andra blivit omvänd. Därigenom ger de inte Gud allena äran för deras omvändelse och frälsning, utan tillskriver delvis sig själva denna ära.

Den reformerta kyrkan och alla reformerta sekter förnekar Kristi kropps och blods realpresens i Herrens nattvard. Därigenom förringar de Guds ära. Bortsett från det faktum att sådant inte bevisar Kristus ära genom att tro på hans ord, kan vi tänka på hur härligt Kristi kärlek lyser över oss fattiga syndare, när vi enligt hans ord fast tror att han även som en pant ger sin kropp och sitt blod till försäkran om våra synders förlåtelse! Var och en som verkligen förstår detta sjunger lovsånger till Gud. Men å andra sidan, hos den som ser Herrens nattvard bara som en minneshögtid, där inget annat är närvarande än bröd och vin, finns det i hjärtat ingen sådan lovsång till Gud.

Vidare är också detta en skillnad mellan den ortodoxa och heterodoxa kyrkan, att *bara i den ortodoxa kyrkan tas själarna rätt om hand*, medan gemenskap med heterodoxa kyrkor innebär konstant fara för själarna.

Ingen lära i Skriften är oss given av Gud utan ett syfte, utan i varje lära har Gud vår frälsning för ögonen, nämligen att vi skall komma till tro på Kristus, bli bevarade i tro och så genom

Guds kraft genom tron bli bevarade till frälsning. Så läser vi i Joh. 20:31 i slutet av Johannes evangelium (vad som gäller i detta evangelium gäller i hela Skriften): ”Men dessa har blivit nerskrivna, för att ni skall tro” osv. Den som därför skär bort en bit av Bibelns lära, skär bort en bit av det som är avsett att föra honom till tro och bevara honom i den. Vi läser vidare i 2 Tim. 3:16: ”Hela Skriften är utandad av Gud och nyttig till undervisning, till bestraffning, till upprättelse och till fostran i rättfärdighet.” Och i Rom. 15:4: ”Ty allt som tidigare har skrivits (nämligen hela Gamla testamentet) är skrivet till vår undervisning, för att vi genom den uthållighet och tröst som Skrifterna ger skall bevara vårt hopp.” Således är alla läror som uppenbarats i Skriften *relaterade till vår frälsning*. De tjänar detta syfte att de rätt uppenbarar Guds vilja angående oss mänskliga varelser, så att vi i tro kan lära känna Gud som en nådig Gud, i frestelsen kan ha rik tröst, tålamod i bedrövelsen, och så att vi stadigt håller fast vid hoppet om evigt liv. Den som nu tar bort från de i Skriften uppenbarade lärorna eller förfalskar dem, han tar bort från den frälsande tron och förminskar den tröst som är så nödvändig för oss fattiga syndare och som Gud avsett för oss.

Låt oss göra detta riktigt klart med hjälp av flera exempel. Den som förfalskar den läran att vi bara av nåd för Kristi skull genom tron har syndernas förlåtelse och evigt liv, kommer då, helt eller delvis, att låta våra gärningar eller vårt goda bli orsak till att vi vinner Guds nåd. Det gör det omöjligt för oss att *bli vissa* om Guds nåd och vår frälsning. För den som har ett väckt samvete och vet lite om sig själv måste bekänna med Paulus, ”att i mig, det vill säga i mitt kött, bor inte något gott” (Rom. 7:18). Om nu nåden och frälsningen vilar, om än bara delvis, på vår egen värdighet, så kan vi aldrig bli vissa om dem, utan måste tillbringa hela vårt liv i tvivel och osäkerhet.

Läran om Guds fria nåd i Kristus är emellertid förnekad inte bara av påven utan är också förstörd av alla sekter. Hur själamördande läran om gärningsrättfärdigheten är, sådan den framställs av påvedömet, kan vi se hos Luther. Trots sitt ärbara och stränga liv sjönk han ner i ännu djupare tvivel om Guds nåd. Och han skulle helt ha gått under både till kropp och själ, om han inte genom Guds nåd kommit till insikt om att syndernas förlåtelse inte hänger på våra gärningar utan helt och hållet på Guds nåd i Kristus. Med denna insikt fick vissheten om nåden insteg i hans hjärta.

Men för det mesta lär sekterna på sådant sätt att nådehungliga själar inte får någon säker tröst. Den vanligast förekommande trösten från sekteriska predikanter sida består i att de erbjuder evangeliets tröst först när syndaren lyckats sluta med sina synder och förändra sina liv. Men sanna kristna vet, att det kan inte bli någon förändring i en människa så länge hon inte tror Guds nåd.

En människa som fått kännedom om sina synder behöver *mycket tröst*. Därför har Gud öppnat många olika kanaler för tröst i nådemedlen, som han har instiftat. Inte bara genom evangeliets predikan skänker han oss syndernas förlåtelse, utan också i det heliga dopet och i den heliga nattvarden delar han ut förlåtelsen och försäkrar varje enskild syndare om den. Det står att dopet är ”till syndernas förlåtelse” (Mark. 1:4) och att Kristus i nattvarden ger oss sin offrade kropp och sitt utgjutna blod som ett insegel på att vi genom Kristi lidande och död har syndernas förlåtelse. Ja, Kristus har därutöver också instiftat absolutionen eller den enskilda avlösningen med orden: ”Om ni förlåter någon hans synder så är de förlåtna” (Joh. 20:23), så att en stackars syndare, när han hör avlösningen från en medbroders mun, kan vara viss om att hans synder är förlåtna inför Gud i himmelen. Men nu förnekar sekterna inte bara dessa nådemedel, utan säger också att det är vilseledande och leder till köttlig säkerhet, om man försöker bli viss om syndernas förlåtelse genom dopet, Herrens nattvard och absolutionen. De stänger av kanalerna varur Gud vill låta rik tröst strömma fram till sitt folk.

Det är naturligtvis sant, att om någon genom det predikade evangeliet, ja, bara genom ett enda bibelställe (t.ex. Joh. 3:16: ”Så älskade Gud världen” osv. eller ”Jesu, Guds Sons, blod renar”

osv. 1 Joh. 1:7) kommer till tro på syndernas förlåtelse, så har han verkligen syndernas förlåtelse och alla andliga gåvor som Kristus vunnit åt oss och kan dö frälst och salig. Hans tro, som bygger bara på ett enda evangeliskt ställe, har en gudomlig grund. Av det skälet blir också många inom de sekteriska kyrkorna frälsta, fast de förhindras av den sekteriska läran att göra rätt bruk av sitt dop, Herrens nattvard och absolutionen. De borde göra bruk av det som Kristus så rikt har försett de sina med. Men i de heterodoxa kyrkorna blir den rika tröst som Kristus avsett för dem spolierad.

Det finns givetvis stor skillnad mellan dem som växer upp i heterodoxa kyrkor och av okunnighet förblir i dem – de kan med sina omedvetna synder bli frälsta – och dem som från barnsben har fått lära sig sanningen, men ändå går med i heterodoxa kyrkor för att behaga andra, av lämplighetsskäl eller kanske rent av på grund av något klander som riktats mot dem i den ortodoxa kyrkan. Dessa begår en medveten synd som hindrar deras frälsning. Att det också i de heterodoxa kyrkorna finns folk som blir frälsta är inte till gagn för oss som vet att kristna inte skall vara i heterodoxa kyrkor.

Skadan av gemenskap mellan ortodoxa och heterodoxa kyrkor kan belysas av ett exempel. Tre grannbönder har var sin bäck. De ena bäcken har ett klart och rent vatten, den andra har grumligt och smutsigt vatten och den tredje har stillastående, unket och orent vatten. Ett förslag framfördes att leda ihop de tre bäckarna för att få en större och mer imponerande ström. ”Nej” sade ägaren till det rena vattnet, ”jag vill hålla mitt vatten rent. Vill ni ha rent vatten kan ni få det av mig. Jag kommer ändå ha tillräckligt”. På samma sätt borde också den ortodoxa kyrkan vägra samgående med den heterodoxa kyrkan för att inte livets vatten skall blandas upp med några dödliga ingredienser.

Faran av att stanna kvar i heterodoxa kyrkor blir klart tydlig också när vi tänker på den ur en annan synvinkel. För en kristen är det mer nödvändigt än något annat att Guds Ord för honom förblir orubbligt och ovedersägligt visst. Därför ber David i Ps. 119:38: ”Uppfyll vad du har sagt till din tjänare så att han fruktas dig.” När en syndare frestas och är i dödsångest, när Belians vatten dånar omkring honom och den lede fiende anklagar och angriper honom med anklagelsen: ”Du är en skamlig syndare och därför fördömd”, då finns bara ett som hjälper. Då måste ord som dessa inpräglas i honom: ”Jesu, Guds Sons, blod renar från all synd” (1 Joh. 1:7), ”Det är ett ord att lita på och värt att på allt sätt tas emot, att Kristus Jesus har kommit till världen för att frälsa syndare - och bland dem är jag den störste” (1 Tim. 1:15). Om en syndare tar emot dessa ord så som de står och håller dem för att vara sanna och vissa ord, då har han tillförsikt mitt i döden, och hans hjärta blir lugnt mitt i frestelsens värsta storm. *Men i heterodoxa kyrkor görs Guds Ord hela tiden osäkert för den kristne.* Det betyder, att dessa kyrkor, i syfte att försvara sina falska läror, måste konstant vränga Guds Ord, de måste bortse från vad Ordet verkligen säger, de måste fortlöpande göra sina tricks med Guds Ord. Flera klagörande exempel på detta kan ges.

De som säger att dopet inte är något nådemedel, inget pånyttfödelsens bad, måste ständigt förneka ord som dessa i Skriften: ”Alla ni som har blivit döpta till Kristus har blivit iklädda Kristus (Gal. 3:27), också: ”Omvänd er och låt er alla döpas i Jesu Kristi namn, så att era synder blir förlåtna. Då skall ni få den helige Ande som gåva” (Apg. 2:38) och återigen: Då ”frälste han oss, inte för rättfärdiga gärningar som vi hade gjort, utan på grund av sin barmhärtighet, genom ett bad till ny födelse och förnyelse i den helige Ande” (Tit. 3:5).

Den som förnekar Kristi kropps och blods realpresens i nattvarden måste förvränga instiftelseorden där Herren Kristus, när han talar om vad han ger sina kristna att äta, säger: ”Detta är min kropp”, och när han talar om vad han ger dem att dricka, säger: ”Detta är mitt blod.” Likaså orden i 1 Kor. 10:16: ”Välsignelsens bågare som vi välsignar, är den inte gemenskap med Kristi blod? Brödet som vi bryter, är det inte gemenskap med Kristi kropp?”

Den som inte gör omvändelsen och frälsningen helt och hållet beroende av Guds nåd utan också av människans uppförande, han måste bokstavligen stryka över hundratals bibelställen. Han måste stryka alla ställen som vittnar om den andliga döden, människans i grunden fördärvade natur, hennes fiendskap mot Gud osv. (Ef. 2:1, Kol. 2:13 f., 1 Mos. 8:21, Joh. 3:5, Rom. 8:7). Vidare måste han stryka över alla de ställen som gör tron till något som verkats av Gud och hans nåd allena (Ef. 1:19-20, Fil. 1:29, Kol. 1:3-5). Därtill måste han stryka alla ställen som säger att vi är rättfärdiga genom tron allena (Rom. 3:24, 28, 1 Kor. 4:7) och att vi blir bevarade genom Guds makt till frälsning (1 Petr. 1:5, Fil. 1:6).

Således måste Guds Ord i heterodoxa kyrkor ständigt förnekas för att försvara falsk lära. Det har med rätta sagts: ”Det kostar nio lögnen att upprätthålla en lögn.” Må den som tillåter sig sådana friheter med Guds Ord låta sig varnas, så att inte djävulen gör också detta klara ord tvivelaktigt i dödens stund: ”Jesu, Guds Sons, blod renar oss från alla synd” (1 Joh. 1:7). Att stanna kvar i heterodoxa kyrkor är en mycket farlig sak för själen. Du måste undfly dem, så att du behåller det fasta och vissa Ordet från Gud. Liket de tvåhundra, som aningslöst följde med Absalom, fick dela revoltens faror, så måste också de kristna i heterodoxa kyrkor dela den själafara som falsk lära för med sig.

Tänk också på detta: Alla läror i Bibeln är förbundna med varandra, de bildar en enhet. En villfarelse drar med sig andra. Zwinglis första fel var att förneka Kristi kropps och blods närvaro i nattvarden. För att stödja denna villfarelse, blev han tvungen att konstruera falsk lära om Kristi person, om himmelen och Guds högra sida osv. Om man håller fast vid en villfarelse, så faller logiskt allt Guds Ord. Det är bara Guds nåd som gör att djävulen inte lyckas riva ut alla gudomliga sanningar ur hjärtat.

Luther svarar dräpande på zwinglianernas invändning, att de (ur Luthers synvinkel) felat bara på en punkt, och att därför kyrkogemenskap inte borde förvägras dem:

”Litet surdeg syrar hela degen.” Detta är en varning, som Paulus betonar. Också vi bör göra det i vår tid. Ty sekteristerna som förnekar Kristi lekamliga närvaro i nattvarden beskyller oss för att vara stridslystna, hårda och omedgörliga för att vi för denna enda artikels skull, som rör sakramentet, slår sönder den kristna kärleken och enheten i församlingarna. Vi borde inte lägga sådan vikt vid denna obetydliga artikel, helst som den till på köpet är osäker och inte tillräckligt förklarad av apostlarna och inte bara för denna saks skull släppa all hänsyn till den kristna läran och bryta den allmänna kyrkliga enheten, i synnerhet inte när de är eniga med oss i den kristna lärans övriga, mer nödvändiga och betydelsefulla artiklar. Med detta skenbart så starka argument gör de oss inte endast illa sedda hos sina egna anhängare, utan får också många välsinnade människor att tro, att vi av ren envishet eller av någon illvilja är av annan mening än de. Men detta är inget annat än djävulens luriga knep varmed han söker fördärva inte bara den nämnda artikeln utan hela den kristna läran. (Kommentar till Gal. 5:9, LW 27:36-37)

Detta är dyrbara ord, som vi bör ta till hjärtat i våra dagar. De känns främmande för många, att vi håller så hårt fast vid den rena läran. Folk ser det som tjurighet och stridslystnad från vår sida, men vårt samvete är bundet vid Guds Ord. Först hävdar vi: Den huvudsakliga delen i troheten mot Gud består i enkelt och ödmjukt förblivande vid hans ord. Sedan säger vi: Varje avvikelse från Guds Ord, varje irrlära, är farlig för själarna. Det finns en fruktansvärd, diabolisk kraft i villfarelsen. Den är ett verk av djävulen och genom gemenskap med den sätter man sig under påverkan av djävulen. Här är mänskligt förnuft hjälplöst, vilket påvedömet är ett exempel på. Även om man redan med förnuftets ljus kan se dess fel, erbjuder förnuftet ingen garanti mot att bli vilseledd. Ja, det är uppenbart att även högt kultiverade och intelligenta människor snärjs och fångas av påvedömet och inte kan bryta sig ur dess förtrollning. Den som inte räddas ur den av Guds starka hand blir aldrig fri. Låt oss

därför vara på vakt mot att utöva kyrkogemenskap med de heterodoxa, så att vi inte tanklöst utsätter oss för fara och förlorar vår salighet.

Tes V

Vi bör därför se på ett medlemskap i den ortodoxa kyrkan inte bara som vår plikt, utan också som den största förmån och högsta ära, och det även när kyrkan till det yttre har en mycket ringa och anspråkslös form.

Denna tes är en enkel slutsats av det föregående. Om Gud har befallt gemenskap med den ortodoxa kyrkan – vilket som vi sett är fallet – då är denna gemenskap vår plikt. Den är det under alla omständigheter och för alla kristna. Gud har inte gett oss någon dispens från första budet och har inte sagt till någon kristen: För din egen del kan du idka kyrkogemenskap med falska lärare som om de vore bröder i tron. I stället säger Gud helt enkelt: ”Vänd er bort från dem”, dvs. dem ”som vållar splittring och kan bli er till fall, i strid mot den lära som ni har fått undervisning i” (Rom. 16:17). Följaktligen är den som har kyrkogemenskap med heterodoxa olydiga mot Gud.

Men vi skall inte se på gemenskapen med den ortodoxa kyrkan som blott och bart en plikt, ett bittert måste för oss. En sann kristen som har lärt känna Gud som sin käre och nådige Fader känner glädje och lycka, när han vet att han i en viss situation gör Guds vilja. När han gör vad Gud befäller honom vandrar han i paradiset, som Luther säger. Så ges Gud, som vi lärt oss, i den ortodoxa kyrkan den ära som är hans, och endast där blir syndare rätt betjänade, så att de når människans slutliga mål: frälsningen. Därför skall vi se på medlemskap i den ortodoxa kyrkan som en högst ärorik förmån, som ett stort bevis på Guds nåd, vilken vi aldrig nog kan tacka Gud för. Ty det är inte vi själva som skaffat oss denna skatt, utan det är Guds nåd som fört oss in i kyrkan. Därför måste vi, om vi tänker efter lite, dagligen tacka Gud på våra knän för att vi är medlemmar i reformationens kyrka. Tänk på de kristna som finns inom den heterodoxa kyrkan. Jämför dina förhållanden med deras och lägg märke till hur deras uppriktigt frälsningssökande själar hindras och torteras där, t.ex. genom falsk lära om kristnas kännetecken och den falska lära som gör Guds nåd osäker för syndare.

Men även om man känner sig lugnad av det faktum att Gud i heterodoxa kyrkor genom sin särskilda nåd förhindrat att villfarelsen fått fotfäste och i stället låtit den sanning som fortfarande finns kvar och predikas där påverka sinnena, så finns det något som man inte får underskatta. Heterodoxa kyrkor är sådana som vållar splittring och anstöt i kristendomen (Rom. 16:17). Kristna som finns i dessa kyrkor understödjer, utan att de avser att göra det, onda gärningar som så kraftigt fördöms i Guds Ord. Heterodoxa kyrkor som sådana lever i revolt mot Gud genom att inte vilja följa vissa delar av Guds Ord. Kristna som är i dem förstärker omedvetet denna revolt.

Slutligen är heterodoxa kyrkor alltid i krig mot den ortodoxa kyrkan, mot den kyrka som enligt Guds vilja bekänner sanningen till alla delar. Heterodoxa människor skymfar och förföljer dem som förblir vid Guds Ord. Det är helt visst en ond gärning! Ty Kristus säger att han skall betrakta det som drabbar dem som bekänner honom som riktat mot honom själv. De kristna som är i heterodoxa kyrkor är delaktiga i detta onda och förföljer Kristus i hans bekännare av sanningen. Det är t.ex. förskräckligt att den lutherska kyrkan, därför att den lär rätt om dopet och nattvarden, beskylls för att vara ”katolsk”. Denna attack mot kyrkan är ingen småsak. Aposteln Paulus förföljde före sin omvändelse i okunnighet sanningens bekännare, vilket han själv medger. Men när han kom till insikt om sanningen var han mycket bedrövad över det, ja, det plågade honom ända till hans död. han säger: ”Jag är inte värd att kallas apostel, eftersom jag har förföljt Guds församling” (1 Kor. 15:9). Vi har därför all anledning att dagligen tacka Gud på vår knän för att han lett oss in i den ortodoxa kyrkan och bevarat oss från den heterodoxa. Vi skall se detta som den största ynnest från Gud över huvud taget, näst efter att ha kommit till tro på Kristus.

I diskussionerna har också detta sagts: Att vi är i den ortodoxa kyrkan av nåd och inte för att vi förtjänat det, borde alla lätt förstå: Vad har vi gjort för att bli födda av lutherska föräldrar, utbildas i lutherska skolor, och få kunskap om sanningen? Att det är en nåd förstår nog alla, men att det är den högsta gåva av nåd inser nog inte alla. Att man får njuta av god hälsa och liknande, är naturligtvis också en Guds gåva av nåd. Men vad är all jordisk nåd i jämförelse med nåden att vi, medlemmar i den kristna kyrkan, praktiskt taget är översvämmade av andliga skatter och våra själar därmed är riktigt försörjda? Falska kristna hånar och skrattar naturligtvis åt oss, när vi upphöjer vårt medlemskap i den ortodoxa kyrkan som den högsta gåva av nåd – vårt förnuft vill ofta göra detsamma – men det kommer en tid då man inte kommer skratta åt detta.

Den ortodoxa kyrkan är sannerligen inte i alla avseenden en ren kyrka. Det finns också gudlösa inblandade i den. Även i den finns det hycklare, människor som bara använder uttrycket ”ren lära” med sina munnar och till det yttre uppträder som kristna, fast de i sina hjärtan är långt borta från Gud. Dessa är även i den ortodoxa kyrkan en styggelse för Gud och kyrkan, och när de blir befästa i detta är de en skam för kyrkan.

Även de uppriktiga medlemmarna i den ortodoxa kyrkan är och förblir fattiga syndare som dagligen måste be Herrens bön, särskilt den femte bönen. Men detta till trots är den ortodoxa kyrkan klädd i en ära som skiljer henne från andra kyrkor. Hon har Guds Ord, rent och ofördärvt. Mot all villfarelse håller hon hårt fast vid sanningen som Gud har uppenbarat för människan i den heliga Skrift. Hon förblir till alla delar vid Kristi ord, vilket Kristus kräver av sin kyrka. Hon kan till Guds ära berömma sig av att Kristi ord uppfylls hos henne: ”Om ni förblir i mitt ord, är ni verkligen mina lärjungar” (Joh. 8:31). Hon är fri från de fula fläckar som vanställer den heterodoxa kyrkan inför Gud, fri från falsk lära. Hon är därför – i ordets andliga bemärkelse – den verkligt dyrbara kyrkan bland de synliga kyrkosamfundet. Att höra till den borde vi se som den högsta ära – återigen taget i andlig bemärkelse. Är detta något stötande för dig? I så fall har du inte förstått hur härlig den sanna läran är, och hur avskyvärd den falska läran är i Guds ögon.

Det är sant att den ortodoxa kyrkan till det yttre ofta har en mycket ringa och anspråkslös form. Och det kan även för kristna, om de inte är på vakt mot sitt kött, bli anledning till att de blygs för sin lutherska kyrka och börjar kasta längtansfulla blickar mot de sekteriska kyrkorna i deras yttre glans. Men, frågar vi oss, vad är skälet till det? Varför framträder ofta den lutherska kyrkan till det yttre i enkel tjänargestalt? Är det inte på grund av hennes trohet mot Guds Ord? Beror det inte på att den ortodoxa kyrkan framför allt i sin lära tar det allvarligt med Guds Ord, att den för Guds befallnings skull inte tiger utan fördömer villfarelsen när den dyker upp, att den inte handskas bedrägligt med den gudomliga sanningen, inte låter sanning och lögn ha samma rättigheter? Är det vidare inte också ett faktum att den ortodoxa kyrkan tar Guds Ord på allvar när det gäller detta livet, att den inpräntar i såväl fattiga som rika att alla som gör anspråk på att bära Kristi namn är skyldiga att vända sig bort från orättfärdighet, och att den som anpassar sig till världen också kommer gå under med världen? Jo, det är den ortodoxa, lutherska kyrkans praxis, och därför måste den leva i ödmjuk tjänargestalt. Är det inte skamligt att skämmas över denna kyrkas yttre ringhet som i detta sammanhang är en ära för henne? Hade det inte varit skamligt om vi hellre hållit oss till heterodoxa kyrkor för att de utåt syns mera attraktiva och av större värde i världens ögon? På vilket sätt har de heterodoxa kyrkorna i de flesta fall köpt sig storhet och ära i världen? Genom sin otrohet mot Guds Ord. De förnekar sanningen genom att inte hålla på den gudomliga sanningens exklusiva giltighet och i stället ärar alla sorts uppfattningar. De flörtar med denna världens visdom och dess gudlösa liv.

För en tid sedan erkände en presbyteriansk pastor i S:t Louis, att om han i sin församling skulle låta Guds Ord regera som hos oss, så skulle församlingen vara skingrad inom fyra veckor. Sekternas yttre storlek beror för det mesta på att de *leker* kyrka i stället för att

verkligen vara Guds kyrka. Inte heller bär de rätt vittnesbörd om Guds lag och inte heller uppträder de som sanna vittnen om Guds nåd. Men den lutherska kyrkan gör det. Genom Guds nåd är hon ett troget och ofördärvat vittne om Gud här på jorden. Låt oss därför inte skämmas över den lutherska kyrkans yttre ringhet, annars skäms vi över Kristus själv och hans heliga evangelium! Herren Kristus vandrade själv här på jorden i ödmjuk tjänargestalt. Och likväl förväntades alla följa honom. Vi fördömer de skriftlärdade och fariséerna och alla i Israel som inte ville följa honom på grund av hans yttre oansenlighet. Må vi se till, att vi inte begår samma synd! Vad Kristus lärde, det lär den lutherska kyrkan. Och liksom han i sitt köttss dagar bar en tjänares gestalt, så skall också den lutherska kyrkan göra det. Vi skall således inte låta den ortodoxa kyrkans tjänargestalt hindra oss från att med glädje bekänna oss till henne. Annars förnekar vi Kristus.

Vi behöver lära oss att mer och mer se på den lutherska kyrkan med rätta andliga ögon: hon är den mest sköna och härliga kyrka, ty hon är prydd med Guds rena Ord. Denna prydnad är så dyrbar, att även om en ortodox församling skulle bestå av endast mycket fattiga människor som fick lov att samlas i en lada (Herren Kristus själv fick här på jorden vila på hö och strå i ett stall), så borde kristna mycket, mycket hellre ansluta sig till denna till det yttre så oansenliga församling, än till en heterodox församling även om den var aldrig så full av bankdirektörer och hade en kyrka byggd av renaste marmor. Må vi se till att vårt kött och andras vackra prat inte förmörkar den ortodoxa kyrkans härlighet för oss eller får den att försvinna ur vårt blickfält.

Även inom den lutherska kyrkan möter man folk som, fast de fortfarande är medlemmar, likväl ser på sin kyrka som en slags andra klassens kyrka, därför att de är så imponerade av de sekteriska kyrkornas yttre anseende. Lutheranerna i The General Synod, och delvis även i The Council känner sig hedrade när de av sekteriska kyrkor ses som ”kyrkosamfund” på jämställd nivå. Vare sig dessa sekter erkänner oss eller inte, skall vi inte se oss själva som en andra klassens kyrka och inte heller låta oss fösas in i någon vrå bland utstötta som först måste be om ursäkt för att de tagit sig friheten att finnas till vid sidan av de sekteriska kyrkosamfundet. Vi måste alltid vara medvetna om – Gud kräver det av oss – att vi ensamma i egenskap av ortodox kyrka har ett uttryckligt existensberättigande, givet av Gud själv.

De sekteriska kyrkorna existerar endast med Guds tillåtelse. Därför skall hela vårt hjärta tillhöra den ortodoxa kyrkan. Vi skall vara glada över att få tillhöra henne, även när hon lever under högst oansenliga yttre förhållanden, glada att få tjäna henne som präster och lärare och i en glad anda och med rastlös iver verka för hennes utbredande. Men allra största allvar skall vi eftersträva, och dagligen be om, att våra efterkommande skall bli arvtagare till reformationens kyrka.

Luther bekänner om sig själv och hela den kyrka som är uppkallad efter honom:

Ingen kan förneka att vi har predikoämbetet och Guds Ord i all dess fullhet och renhet, att vi lär och predikar det flitigt utan tillägg av mänskliga läror, precis som Kristus befallt och som apostlarna och hela kristenheten gjort. Vi hittar inte på något nytt, utan håller oss till det Guds Ord som den gamla kyrkan hade. Därför är vi, tillsammans med den, den sanna, gamla kyrkan, den som lär och tror ett och samma ord från Gud. Det är papisterna som återigen smädar Kristus själv, apostlarna och hela kristenheten, när de kallar oss innovatörer och heretiker. Ty de finner inget annat hos oss än vad som hör till den gamla kyrkan – att vi liknar den och är en kyrka med den. (Mot Hans Wurst, 1541, EA 26, 14, LW 41:196)

Vidare säger han:

Den orena läran som inte är Guds Ord, eller är utan det, är ett så giftigt ont, att även om S:t Petrus, ja, en ängel från himmelen, predikade det, så skulle den likväl stå under förbannelsen, Gal. 1:8. Därför får inte falska lärare och vederdöpare eller sakramentsfördärvar finnas och vara kvar i kyrkan, som det sägs i Ps. 1:5. Ty de är inte bara sådana som undergräver kyrkans liv men som kyrkan måste stå ut med* – i synnerhet som det sker i det fördolda – utan de fördärvar också läran som öppet måste lysa och skina till vägledning för livet. (EA 26, 37, LW 41:218 f.)

* Hycklare likt Judas som Luther strax innan talat om, ö.a.

Tes VI

De skäl som anförs för att man skall ansluta sig till heterodoxa kyrkor och stanna kvar i dem tycks ibland vara mycket fromma, men de är, sedda i ljuset av Guds Ord, alltigenom ohållbara och har sitt ursprung i vårt blinda, fåfänga, egensinniga och självsäkra kött.

De skäl som bör nämnas här är delvis redan behandlade under de fem första teserna. Låt oss kort hänvisa till bara några få av dem. Skälen har delvis ett fromt sken, men i ljuset av Guds Ord är de alla helt ohållbara. Tidvis ligger deras ursprung, att de kommer från köttet, i öppen dager. Så är det t.ex. när det sägs att man av hänsyn till sina affärsintressen måste tillhöra en heterodox kyrka. Till detta säger vi kort och gott: Det är att göra tron till en materiellt lönande affär. Med andra ord låter vi frågan: ”Vad skall jag göra för att bli frälst?” underordnas en annan fråga, nämligen: ”Vad skall vi äta? Vad skall vi dricka? Vad skall vi klä oss med?”

Andra säger: Tron spelar ingen roll, till sist är det ändå gärningarna som är det avgörande. Det är ett alltigenom hedniskt påstående. Tron betyder så mycket, att ”den som tror på honom (Kristus) blir inte dömd, men den som inte tror är redan dömd, eftersom han inte tror på Guds enfödde Sons namn” (Joh. 3:18). Och vad gäller gärningar som är Gud välbehagliga och i vilka tron bör visa sig, så är den största av dem denna, att du stadigt håller dig till och bekänner allt Guds Ord och således är med i den ortodoxa kyrkan.

Följande skäl kan tyckas mer hedervärt: ”Mina släktingar, ja, medlemmar i min familj tillhör en heterodox kyrka, så jag vill inte skapa oro och slitningar i min familj genom att ensam vara medlem i en ortodox, luthersk kyrka. Jag älskar dem för mycket för det.” Om du verkligen älskar dina närmaste, så skall du vara angelägen om att i kärlek och tålmod vittna om Bibelns sanning för dem, att de i allt bör ära och vörda Guds Ord och vända sig bort från villfarelse. Du skall inte gå över till dem, utan de skall komma över till dig – det är Guds vilja. Om du inte lyckas, får du undvara lyckan att vara förenad med dina nära och kära i en och samma kyrka. Det är sant att det gör ont att inte kunna ha kyrkogemenskap med dessa sina nära och kära. Men Kristus, vår Herre, har redan tagit med också detta fall i beräkningen, och han har helt visst avgjort saken. Han säger: ”Den som älskar sin far eller mor mer än mig är mig inte värdig, och den som älskar sin son eller dotter mer än mig är mig inte värdig. Den som inte tar sitt kors och följer mig är mig inte värdig” (Matt. 10:37-38). Och vidare: ”Var och en som för mitt namns skull har lämnat hus eller bröder eller systrar eller far eller mor eller barn eller åkrar, han kommer att få hundrafalt igen och skall ärva evigt liv” (Matt. 19:29). Tänk därför i sådana tider och i sådana situationer på detta: Herren, din Gud, sätter dig på prov för att se om du älskar honom, han som är din själs Frälsare och som utgjutit sitt blod för dig, mer än alla andra.

Du kanske säger: ”Jag vill vara kvar i den heterodoxa kyrkan för att åstadkomma något gott i den, för att hindra den att helt och hållet förlora sanningen.” Om du råkar befinna dig i en heterodox kyrka, vittna då först för dem klart och tydligt om sanningen. Om de lyssnar till dig är det bra. Under vissa omständigheter kan du vänta en kort tid för att se om sanningen accepteras. Men så snart det står klart att man inte vill erkänna sanningen, så måste du bryta med dem som försvarar villfarelser. Om du likväl stannar kvar i den heterodoxa kyrkan, så

stödjer du inte längre sanningen utan snarare villfarelsen. Det är blindhet att tro att man fortfarande vittnar för sanningen, när man fortsätter att ha gemenskap med öppet kända villolärare. Det ligger en absolut motsättning i att både vara vittne för sanningen och att samtidigt befrynda sig med falska lärare, eller som Luther säger: Man ”kan inte stå i samma stall med andra som driver falsk lära och är den hängiven eller talar vackert till djävulen och hans anhang.” (W XVII, 1477)

Vidare sägs det: ”Om man skiljer så noga mellan ortodoxa och heterodoxa kyrkor och inte vill ha någon gemenskap med de heterodoxa, kommer kyrkan ständigt att oroas och skadas mer än att ha någon nytta av det.” Sådana ord kommer från det självklara köttet. Herren Kristus vet säkert bäst vad som skadar eller gagnar hans kyrka. Han säger med tanke på dem med falsk tro: ”Håll dig borta från dem” (2 Tim. 3:5), och aposteln säger: ”Vänd er bort från dem” (Rom. 16:17). Gör det, om du vill vara en kristen enligt Herrens ord, och försök inte råda över kyrkan med blint förnuft. Dessutom bygger denna invändning på en helt felaktig uppfattning om kyrkan. Kyrkan är en gemenskap av troende, av dem som i tro håller sig till Kristus som sin Frälsare. Kyrkan gagnas bara när sådant predikas som verkar och uppehåller tro, nämligen den rena sanning som är uppenbarad i Skriften, och när sådant som hindrar tro, dvs. falsk lära, hålls borta. Om däremot kyrkan inte var ett andligt rike, utan en jordisk organisation, ett arrangemang för prästers, biskopars eller andra kyrkliga ämbetsinnehavares försörjning eller ett organ till stöd för stat och samhälle, ja, då hade det varit nödvändigt att undvika allt som skulle kunna störa kyrkans yttre frid. Då hade friden fått köpas också genom tolerans mot falsk lära. Men den kristna kyrkan är något annat: hon har grundats av Kristus för att hans ord skall predikas till själarnas frälsning.

Någon annan säger: ”Jag kan mycket väl sörja för min själ, också i sådana kyrkor som förkunnar villfarelse tillsammans med sanningen. Det som sägs i strid mot Guds Ord kommer jag aldrig att acceptera.” Så talar det självsäkra köttet. Den som verkligen är mån om sin själ säger inte så. Lita inte för mycket på dig själv! Villfarelse är inget harmlöst ting, och ditt hjärta är en grogrund för alla sorters synd, också för felaktig lära. Det bevisas av den invändning du gör. Ty den visar att du inte längre har en rätt avsky för falsk lära och redan har kommit halvvägs bort. För övrigt är det så, att du själv inte alls kan sörja för din själ. Det måste Gud göra. Och han vill göra det och skall göra det. Han vill bevara dig så att du inte ”stöter din fot mot någon sten” (Ps. 91:12), också i andligt avseende. Detta har han lovat. Men han har lovat att göra det, *när du vandrar på Guds vägar*, dvs. när du förblir vid Guds Ord och flyr gemenskap med villolärare såsom Gud befallt.

När vi går efter Guds Ord och inte efter våra egna tankar, är det helt visst så att vi genom att undvika all kyrkogemenskap med villolärare vandrar på Guds vägar. Vi gör då det som allmänt gagnar kyrkans höga sak och i synnerhet gagnar vår egen själ. Må Gud alltid ge oss upplysta och andliga ögon, så att vi förstår att skilja mellan ortodoxa och heterodoxa kyrkor, och må han ge oss den rätta, heliga kärleken till sanningen, så att vi alltid handlar i enlighet med denna kunskap.